

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

VERSENYTANÁCS

Vj-195/2007/129.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa

- a Hanák András Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. H. A.) által képviselt **Magyar Lapterjesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Budapest), I. rendű,
- a szintén a Hanák András Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. H. A.) által képviselt **Lagardère Services S.A.** (Párizs), II. rendű,
- a D. F. ügyvezető által képviselt **KVK Kiadói Vagyonkezelői Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest), III. rendű,
- a Kálmán, Szilasi, Sárközy és Társai Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. S. Sz.) által képviselt **Axel Springer Budapest Kiadó Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest), IV. rendű,
- a Réti, Antall és Madl Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. R. L.) által képviselt **Ringier Kiadó Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest), V. rendű,
- a szintén a Réti, Antall és Madl Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. R. L.) által képviselt **Népszabadság Kiadó és Nyomdaipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Budapest), VI. rendű,
- a Hámori Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. H. S.) által képviselt **HVG Kiadó Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Budapest), VII. rendű,
- a Dr. I. K. ügyvéd és az Oppenheim Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. F. G.) által képviselt **Sanoma Budapest Kiadói Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (Budapest), VIII. rendű,
- a D. F. ügyvezető által képviselt **Adoc-Semic Kiadó és Nyomdaipari Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest), IX. rendű,
- a szintén D. F. ügyvezető által képviselt **Adoc-Interprint Korlátolt Felelősségű Társaság** (Budapest), X. rendű,

eljárás alá vont vállalkozások ellen a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának megsértése miatt indult eljárás során tartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t .

A Versenytanács megállapítja, hogy

- az I.-III., illetve V-VI. és VIII. rendű eljárás alá vont vállalkozások 1998. április 1. és 2008. július 17.. között,
- a IV. és VII. rendű eljárás alá vont vállalkozások 1999. április 6. és 2008. július 17. között,
- a IX. rendű eljárás alá vont vállalkozás 1999. április 6. és 2007. augusztus 15. között, míg
- a X. rendű eljárás alá vont vállalkozás 2007. augusztus 15. és 2008. július 17. között

versenykorlátozó magatartást tanúsítottak.

A Versenytanács kötelezi a(z)

- I. rendű eljárás alá vont vállalkozást 50.000.000.- (ötvenmillió) forint,
- V. rendű eljárás alá vont vállalkozást 25.000.000.- (huszonötmillió) forint
- VIII. rendű eljárás alá vont vállalkozást 15.000.000.- (tizenötmillió) forint
- IV. rendű eljárás alá vont vállalkozást 10.000.000.- (tízmillió) forint

bírság megfizetésére, amelyet a határozat kézhezvételétől számított harminc napon belül a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037557-00000000 számú bírságbevételi számlája javára köteles megfizetni.

A határozat felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított harminc napon belül a Fővárosi Bíróságnak címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtható vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni.

I n d o k o l á s

I.

A tények

1. A versenyfelügyeleti eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) 2007. november 23-án az Európai Közösséget létrehozó szerződés (a továbbiakban: EK-Szerződés, vagy EK Sz.) 81. és 82. cikkében foglalt versenyszabályok végrehajtásáról szóló 1/2003/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1/2003/EK rendelet) 5. cikke, valamint a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 91/A. § (1) bekezdése és 70. § (1) bekezdése alapján versenyfelügyeleti eljárást indított a Magyar Lapterjesztő Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: Lapterjesztő), az Hachette Distribution Service S.A.

(a továbbiakban: Hachette) mint a Lagardère Services S.A. (a továbbiakban: Lagardère) jogelődje, a KVK Kiadói Vagyonkezelői Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: KVK), az Axel Springer Budapest Kiadó Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Springer), a Népszabadság Kiadó és Nyomdaipari Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: Népszabadság), a Ringier Kiadó Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Ringier), az Adoc-Semic Kiadó és Nyomdaipari Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: Adoc-Semic), a HVG Kiadó Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: HVG), valamint a Sanoma Budapest Kiadói Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: Sanoma) ellen, mert a Lapterjesztő, valamint a társaságban részvényes vállalkozások által aláírt részvényesi megállapodás 4.2.3. és 6. pontjaiban, illetve 4. számú mellékletében foglaltak alapján valószínűsíthető, hogy az eljárás alá vontak az árus lapterjesztési és a lapkiadási piacokat érintő versenykorlátozó megállapodást kötöttek. Ezek szerint a megállapodás korlátozhatja a lapterjesztési versenyt, mivel korlátozza a kiadókat (és az általuk közvetlenül, vagy közvetve irányított vállalkozásokat), hogy egyedül, vagy más kiadókkal közösen áruterjesztő vállalkozásokat hozzanak létre, vagy ilyen vállalkozásban érdekeltséget szerezzenek. A megállapodás egyúttal akadályozhatja, hogy a kiadók lapjaik terjesztésére a regionális kiadók meglévő terjesztési hálózatait vegyék igénybe és ilyen módon regionális külön megállapodásokkal részben, vagy egészében kiváltsák, vagy megpróbálják kiváltani a Lapterjesztő országos terjesztését. A megállapodás a lapkiadási piaci versenyt is korlátozhatja, azáltal, hogy a Lagardère vállalta, tartózkodik a lapkiadási tevékenység folytatásától.

2. A GVH 2008. október 8-án kelt Vj-195/2007/47. számú végzésével a vizsgálatot kiterjesztette az Adoc-Interprint Korlátolt Felelősségű Társaságra (a továbbiakban: Adoc-Interprint), mert észlelte, hogy a vizsgálat tárgyát képező megállapodásnak valószínűsíthetően az Adoc-Interprint is részese lett azt követően, hogy az Adoc-Semic a tulajdonában lévő Lapterjesztő részvényeket 2007. augusztus 15-én az Adoc-Interprint-re átruházta. A GVH ezen feltételezését támasztotta alá, hogy a megállapodás 2008. július 17-én történt módosításában immár az Adoc-Interprint vett részt.

2. Az eljárás alá vontak

3. A Lapterjesztő a Magyar Posta árus lapterjesztő társaságainak privatizációjához kapcsolódóan jött létre 1998-ban. A vevő az erre a célra alapított Lapterjesztő volt. Az irányításszerzést a GVH a Vj-60/1998. számú versenyfelügyeleti eljárásban 1998. június 23-án jóváhagyta. A Lapterjesztő többségi tulajdonosa a francia Hachette lett (melynek neve 2007. júliusában Lagardère Services S.A.-ra változott). A Lagardère mellett a lapkiadók egy része közvetlenül, illetve a KVK-ban lévő üzletrészüik révén közvetetten kisebbségi részesedéshez jutottak a vállalkozásban. A társaságon belüli részesedési viszonyokat az alábbi, 1. sz. táblázat mutatja be:

	Tulajdonos	Részesedés
1.	HDS/Lagardere S.A.	80,010 %
2.	KVK Kiadói Vagyonkezelő Kft.	15,000 %
3.	Sanoma Budapest Kiadói Zrt.	1,996 %
4.	Adoc-Semic Kft./Adoc-Interprint Kft.	0,399 %
5.	Axel Springer Budapest Kiadói Kft.	0,998 %
6.	Ringier Kiadói Kft.	0,5999 %

7.	Népszabadság Kiadó és Nyomdaipari Zrt.	0,599 %
8.	HVG Kiadói Zrt.	0,399 %

1. sz. táblázat (Vj-195/2007/73.)

4. A *Lapterjesztő* részvényeseinek jogait egyebek mellett a társaság alapító okirata és az alapítók között létrejött részvényesi megállapodás határozza meg. A többségi tulajdonos és kiadók közötti irányítási viszonyok 2000 óta lényegében változatlanok. Az Adoc-Semic a tulajdonában lévő Lapterjesztő részvényeket 2007. augusztus 15-én az Adoc-Interprint-re ruházta át. (Vj-195/2007/9.) A Lapterjesztő fő tevékenységi köre a nagykereskedelmi árus lapterjesztés és kiskereskedelmi lapárusítás. A Lapterjesztő kiskereskedelmi értékesítőhelyein a lapokon kívül más termékeket is kínál megvételre. A Lapterjesztő 2007. évi nettó árbevétele 92 milliárd forint volt (Vj-195/2007/38.).
5. A Versenytanács 2007. november 8-án a Vj-140/2006. számú versenyfelügyeleti eljárásban megállapította, hogy a Magyar Posta Zrt. (a továbbiakban: Magyar Posta) és a Lapterjesztő versenykorlátozó megállapodást kötöttek egymással, amennyiben megállapodtak abban, hogy a Magyar Posta 2001 decemberétől 2007. december 31-ig nem foglalkozik nagykereskedelmi hírlapárusítással, a Lapterjesztő 2003 januárjától 2007. december 31-ig nem foglalkozik a Magyar Posta érdekkörébe tartozó lapok előfizetéses lapterjesztésével. A jogsértésért a Versenytanács a Lapterjesztőt négyszázhatvannyolcmillió forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. A Versenytanács határozatát a felek bíróság előtt megtámadták, a Fővárosi Ítéltábla a jogsértés tekintetében jogerősen helyben hagyta a határozatot. Az ítélet szerint – amelyet a Legfelsőbb Bíróság a benyújtott felülvizsgálati kérelem nyomán helybenhagyott – a felek írásban megkötött szerződésbe foglalt közös (piacfelosztó) célja az volt, hogy a meg nem támadási megállapodásukban foglaltak folytán, a konkurencia – és így lényegében a verseny – kizárásával a status quo-t fenntartva, saját tradicionális piacaikon kölcsönösen továbbra is lényegében egyeduralmat biztosítsanak a maguk, illetve egymás számára.
6. A *Lagardère* a Lagardère SCA kizárólagos tulajdonában van. A Lagardère-csoport a világ egyik vezető médiacsoportjának tekinthető, nyomtatott és elektronikus média termékeivel több tucat országában van jelen. A Lagardère a csoport lapterjesztői tevékenységért felel, beleértve az árus kiskereskedelmet is. A Lagardère Active lapkiadással foglalkozik, a portfóliójába tartozó lapok a világ számos országában jelennek meg. Lapjai közül Magyarországon az – Elle lapcsaládba tartozó – Elle és az Elle Dekor, illetve a Marie Claire magazin jelenik meg. Az Elle 2001, mag az Elle Decor 2006 óta a Lagardère Active licence alapján az Adoc-Semic kiadásában jelenik meg. A Marie Claire-t – amely a világ több országában közös vállalkozás keretében kerül kiadásra – Magyarországon a Sanoma adja ki, ugyancsak – egy a Lagardère csoporthoz a Lagardère nyilatkozata szerint „lazán kötődő” (Vj-195/2007/126.) vállalkozás által adott – licence alapján 2007 óta. Ezen lapcsalád felett az eljárás alá vont nyilatkozata szerint (Vj-195/2007/63.) a Lagardère Active irányítási jogokat nem gyakorol. A Lagardère Active lapok listáját a Vj-195/2007/63. számú irat 1. sz. melléklete tartalmazza). A Lagardère 2007. évi magyarországi nettó árbevétele 2,08 milliárd forint volt (Vj-195/2007/72.).
7. A KVK-t 1998-ban 18 kisebb kiadó alapította, hogy a társaság részt vegyen a Magyar Posta hírlapterjesztési részvénytársaságainak megvásárlásában és működtetésében. A KVK-nak jelenleg 21 kiadó tagja van (Vj-195/2007/8.), köztük a Lapterjesztőben közvetlen részvényesként is szereplő Sanoma, Népszabadság és Ringier. A társaságon

belüli GVH által ismert legutolsó részesedési viszonyokat (Vj-195/2007/8.) az alábbi, 2. sz. táblázat tartalmazza:

	Tag neve	Üzletrész (törzsbetét aránya)
1.	Sanoma Budapest Kiadói Zrt.	4,3478 %
2.	D. R. F. H. Kiadói és Nyomdai Kft.	4,3478 %
3.	PANNON LAPOK TÁRSASÁGA KIADÓI Kft.	4,3478 %
4.	Vogel Burda Communications Kiadó Kft.	4,3478 %
5.	Piac és Profit Kiadó Kft.	4,3478 %
6.	MOTOR-PRESSE BUDAPEST Lapkiadó Kft.	8,6956 %
7.	HÁZVILÁG Építészeti, Szolgáltató, Kiadói Kft.	4,3478 %
8.	KÖRNYEZETKULTÚRA Kiadói Kft.	4,3478 %
9.	BUDAPEST MAGAZINES Kiadó Kft.	4,3478 %
10.	INTERMIX BUDAPEST Kiadó és Ingatlanhasznosító Kft.	4,3478 %
11.	TRADER PUBLICATIONS Hírlapkiadó Kft.	4,3478 %
12.	KVK Kiadói Vagyonkezelő Kft.	4,3478 %
13.	Typon International Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	4,3478 %
14.	„NÉPSZABADSÁG” Kiadó és Nyomdaipari Zrt.	4,3478 %
15.	IRODALOM Lap és Könyvkiadó Kulturális Szolgáltató Kft.	4,3478 %
16.	Új Alaplap Kiadói Kft. „felszámolás alatt”	4,3478 %
17.	JUPITER Kiadó és Terjesztő Kft.	4,3478 %
18.	Ringier Kiadói Kft.	4,3478 %
19.	Telegráf Kiadó Kft.	4,3478 %
20.	PÁHOLY LAPKIADÓ Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	4,3478 %
21.	Marquard Média Magyarország Kiadó Kft.	4,3478 %
	Összesen:	100 %

2. sz. táblázat (Vj-195/2007/8.)

8. A társaság lényegében a kiadói oldal érdekeinek a képviselőjét hivatott ellátni a Lapterjesztőn belül a hírlapterjesztési rendszer működtetésével kapcsolatban. A KVK, illetve az abban részes kiadók a Lapterjesztőben meglévő 15%-os részesedés alapján a Lapterjesztő nyereségéből osztalékra jogosultak (Vj-195/2007/21.). Az eljárás alá vont vállalkozás 2007-ben nem realizált értékesítésből bevételt. (Vj-195/2007/72.)
9. A *Springer* a német Axel Springer Verlag AG többségi irányítása alatt álló vállalkozás. Fő profilját különféle jelentős példányszámú magazinok (ifjúsági-, női-, gasztronómiai-, lakberendezési- és autóslapok), valamint műsor- és rejtvényújságok kiadása képezi. A csoport magyarországi érdekeltségei révén napilapok (megyei napilapok és egy gazdasági napilap, a *Világgazdaság*), valamint könyvek kiadásával, nyomtatásával és terjesztésével is foglalkozik (beleértve a kiskereskedelmet is). A kiadói tevékenységgel összefüggésben pedig a csoport tevékenysége kiterjed online sajtótermékek, hírügynökség és fotóügynökség működtetésére, továbbá hirdetésszervezésre és reklámfeladatok elvégzésére is.
10. A megyei napilapok és a nem napi megyei kiadványok előfizetéses terjesztését 1994 óta a Springer-csoport saját hálózattal oldja meg az érintett kilenc megyében, amelyhez bizonyos területeken – különösen a zsáktelepülések és a külterületek esetében – a Magyar Posta szolgáltatását is igénybe veszi. Ugyanezen lapok árus terjesztését a Lapterjesztő területileg illetékes nagykereskedéseinek közreműködésével szintén saját áruhálózat működtetésével látja el. Az eljárás alá vont vállalkozás 2007. évi nettó árbevétele 9,798 milliárd forint volt. (Vj-195/2007/39.)

11. A *Népszabadság* meghatározó tevékenysége a napilap kiadás. Heti hat alkalommal jelenteti meg a *Népszabadság* című országos politikai napilapot. A társaság többségi tulajdonosa 1997 és 2005 között a Bertelsmann AG volt. A vállalkozás 2005-től a Ringier-csoport irányítása alatt áll. A társaság további tulajdonosai a Szabad Sajtó Alapítvány (26,5 %), a *Népszabadság* Egyesület (5,5 %), valamint a szerkesztőség dolgozói (0,4 %). A *Ringier* és a *Népszabadság* a Sanoma-val közösen irányítja a Magyar Előfizetői Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaságot, mely az országos előfizetéses lapterjesztési tevékenységet végző MédiaLog Logisztikai Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: MédiaLog) részvényeinek 100 százaléka felett rendelkezik. Az eljárás alá vont vállalkozás 2007. évi nettó árbevétele 6,637 milliárd forint volt. (Vj-195/2007/42.)
12. A *Ringier* a svájci Ringier AG által közvetlenül vagy (más vállalkozásokon keresztül) közvetve irányított vállalkozások alkotta vállalkozás-csoport (a továbbiakban: Ringier-csoport) tagja. A Ringier fő tevékenysége a lapkiadás. Ezen kívül működtet nyomdát is, ahol az általa megjelentetett lapokon túl, 2006 januárja óta a szintén a Ringier-csoporthoz tartozó *Népszabadság* nyomdai munkálatait is végzik. A Ringier által – a c), e) és f) pontokban említett lapok esetében más vállalkozással együttműködésben – megjelentetett lapok az alábbiak: Blikk (országos bulvár napilap); b) Vasárnapi Blikk (a Blikk című napilap vasárnap megjelenő száma); c) Blikk Nők és Tina (női hetilapok); d) Nemzeti Sport (országos sportnapilap); e) Bravo, Bravo Girl, Buci Maci, Ifjúsági Magazin (ifjúsági lapok); f) Hot Magazin (heti bulvárlap); g) Képes Sport (hetilap), Nemzeti Sport Magazin (havilap), Sport & Style (negyedéves kiadvány); továbbá h) eseti kiadványok.
13. A Ringier-csoportba tartozó további magyarországi vállalkozások közül a *Népszabadság* meghatározó tevékenysége a napilap kiadás. A Primus *Népszabadság* Médiakepviseleti Korlátolt Felelősségű Társaság a *Népszabadság* részére végez hirdetésszervezési, fényszedési, üzemviteli és számítástechnikai szolgáltatásokat. A Ringier Print Budapest Zártkörűen Működő Részvénytársaság jelenleg tevékenységet nem végez. A Ringier és a *Népszabadság* egy további vállalkozással közösen irányítja a Magyar Előfizetői Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaságot, mely az országos előfizetéses lapterjesztési tevékenységet végző MédiaLog részvényeinek 100 százaléka felett rendelkezik. A Ringier-csoport külföldön honos tagjai közül a cyprusi székhelyű Studio City Enterprises Limited a *Népszabadság* részére végez hírügynökségi szolgáltatást. Az eljárás alá vont vállalkozás 2007. évi nettó árbevétele 13,143 milliárd forint volt. (Vj-195/2007/41.)
14. Az *Adoc-Semic* jogelődjét a Semic-Interprint Korlátolt Felelősségű Társaságot (a továbbiakban: Semic-Interprint) 1988-ban alapították, eredetileg lapkiadással és nyomdaipari tevékenységgel foglalkozott. 1999-ben a kiadói és a nyomdai tevékenységet különválasztották, a nyomdai tevékenységet az Adoc-Interprint folytatta tovább, míg a kiadói tevékenységet az Adoc-Semic vette át. Az Adoc-Semic jelenleg 12 rendszeresen megjelenő kiadványt ad ki. Fő profilját a gyermek és ifjúsági lapok képezik (Dörmögő Dömötör, Dörmi Nyár, Garfield, Garfield Zsebkönyv, Kretén, Óvodai Nevelés, Pókember, Skandi órák, Star Wars, Tanító). Az Adoc-Semic kiadásában jelenik meg Magyarországon – a Lagerdere csoport által adott licence alapján – az Elle és az Elle Dekor. Az eljárás alá vont vállalkozás 2007. évi nettó árbevétele 1,261 milliárd forint volt. (Vj-195/2007/44.)

15. Az *Adoc-Interprint* fő tevékenységét a nyomdai tevékenység képezi. A társaság többségi irányítási jogait az Adoc-Semic gyakorolja. Az eljárás alá vont vállalkozás 2007. évi nettó árbevétele 1,908 milliárd forint volt. (Vj-195/2007/72.)
16. A *Sanoma* a finn Sanoma WSOY Corporation által irányított vállalkozás-csoport tagja. Közvetlen, 100%-os tulajdonosa a holland Sanoma Magazines International B.V., amely a Sanoma-csoport közép-, kelet-, illetve délkelet-európai tevékenységéért felel. 1999. október 13. és 2003. április 17. között a Sanoma jogelőd vállalkozásai az EKH Egyesült Kiadói Holding Kft. és a VNU Budapest Lapkiadó Rt. voltak.
17. A Sanoma leányvállalataival együtt 38 magazint jelentet meg Magyarországon, köztük olyan jelentős példányszámúakat, mint a Nők Lapja, Story. A Sanoma-csoport magyarországi tagjai a magazinok kiadásán túl online tartalomszolgáltatással, irodalmi művek, üzleti kommunikációs és oktatási anyagok kiadásával, könyvnyomtatással, valamint televíziós tartalomszolgáltatással foglalkoznak. A Sanoma a Ringier-vel és a Népszabadsággal együtt a Magyar Előfizetői Vagyonkezelő Korlátolt Felelősségű Társaságon keresztül tulajdonosa az előfizetési terjesztési tevékenységet ellátó MédiaLog-nak. Részesedésének aránya 30 %. Az eljárás alá vont vállalkozás 2007. évi nettó árbevétele 21,987 milliárd forint volt. (Vj-195/2007/45.)
18. A *HVG* a német WAZ-csoporthoz köthető vállalkozás. Fő tevékenysége a lapkiadás. A napilappiacon kívül a WAZ-csoport magyarországi leányvállalatai révén jelen van a hirdetési újságok, a folyóiratok, az online tartalmak, az elektronikus média piacokon is, továbbá nyomdai és terjesztési tevékenységet is végez, beleértve a saját lapok érintett megyékre kiterjedő előfizetési terjesztését, illetve harmadik felek kiadványainak a kézbesítését. A HVG Press Korlátolt Felelősségű Társaság nyomdai előkészítő cég. A HVG Online Zártkörűen Működő Részvénytársaság online tartalomszolgáltatással foglalkozik. A WAZ-csoporthoz tartozik többek között a Pannon Lapok Társasága Kiadó Korlátolt Felelősségű Társaság, amely a Fejér, Veszprém, Zala és Vas megyékben megjelenő megyei napilapok kiadói jogait gyakorolja. Az eljárás alá vont vállalkozás 2007. évi nettó árbevétele 4,546 milliárd forint volt. (Vj-195/2007/40.)

3. Az eljárás alá vontak magatartása

a) Történeti áttekintés

19. A Lapterjesztő privatizációjához kapcsolódóan 1998. április 1-jén a Lapterjesztő, a Lagardère (jogelője: az Hachette) és a KVK más alapító részvényesekkel együtt részvényesi megállapodást kötött. (Vj-195/2007/9. 1/A számú melléklet)
20. A VI. rendű eljárás alá vont nyilatkozata szerint a privatizációs pályázati kiírás feltételei szerint nem lehetett pályázó az a cég (konzorcium), amelyben egy kiadó 15 %-nál rendű magasabb tulajdonosi részesedéssel bírt, továbbá a pályázati feltételek 9.1. pontja szerint a kiíró előnyben részesíti a B. pont szerinti kiadók, vagy kiadói csoport részvételével létrejött ajánlattevők közül a lehető legtöbb kiadót tömörítő ajánlattevőt (Vj-195/2007/126).
21. 1999. április 6-án a Lagardère, a Lapterjesztő, a KVK, valamint a Spinger, a Népszabadság, a Sanoma (jogelődje: EKH Egyesült Kiadói Holding Kft., valamint a

- VNU Budapest Lapkiadó Rt.), a HVG és a Semic-Interprint a Lapterjesztőben történő részesedés megszerzéséről szóló megállapodást írt alá. (Vj-195/2007/9) A Vj-19/2007/33. számú irat szerint az aláírók között szerepelt még a Ringier is.
22. A Spinger, a Népszabadság, a Sanoma (jogelődje: EKH Egyesült Kiadói Holding Kft., valamint a VNU Budapest Lapkiadó Rt.), a HVG, a Semic-Interprint, valamint a Ringier 1999 áprilisában megalakították a News-Co Vagyonkezelő Kft.-t (a továbbiakban: NewsCo), mely tulajdonosi részesedést szerzett a Lapterjesztőben a fenti pontban hivatkozott megállapodás alapján. (Vj-195/2007/9.) A Vj-195/2007/9. számú irat 2. számú mellékletének 4. számú melléklete megemlíti a Ringiert is a NewsCo tulajdonosai között. A Vj-195/2007/9. számú irat 4. számú melléklete a NewsCo tulajdonosi tagja között sorolja fel a Sanomát, a Springert, a Ringier-t, a Népszabadságot, a HVG-t, valamint az Adoc-Semic-et.
  23. A részesedés megszerzéséről szóló megállapodásban a felek nyilatkozott tettek, mely szerint elismerték, hogy kézhez kapták és megismerték a részvényesi megállapodást, azt újratárgyalták és közös megállapodással módosították. A kiadók kötelezettséget vállaltak arra, hogy a részesedés megszerzéséről szóló megállapodás aláírását követően azonnal oly módon járnak el üzleti tevékenységük során, hogy a módosított részvényesi megállapodást teljes mértékben és maradéktalanul betartják, mintha a kiadók a részvényesi megállapodást aláíró felek lennének. (Vj-195/2007/9. 2. számú melléklet)
  24. 2003. márciusában a NewsCo megszűnt és a tulajdonosai közvetlenül váltak a Lapterjesztő részvényeseivé. Ehhez a változáshoz kapcsolódóan a kiadók kezdeményezték a részvényesi megállapodás módosítását. (Vj-195/2007/37.) 2003. április 17-én a Lapterjesztő közgyűlése elfogadta a részvényesi megállapodás módosítását és a Ringier vezérigazgatója is a Lapterjesztő igazgatóságának tagjává vált. (Vj-195/2007/9., Vj-195/2007/9. 3. melléklet, Vj-195/2007/10. 2003. április 17-i jegyzőkönyv)
  25. A részvényesi megállapodás 2003. február 3-i állapot szerinti egységes szerkezetű változatát az alábbi vállalkozások képviselői írták alá: Lagardère (jogelődje: Hachette), KVK, Springer, Népszabadság, Adoc-Semic, Sanoma, Ringier, HVG, Lapterjesztő. (Vj-195/2007/9. számú irat 1/C. melléklete)
  26. A Vj-195/2007/19. számú iratban a Ringier akként nyilatkozott, hogy a részvényesi megállapodás február 3-án változott meg, míg ugyanezen irat XIII. számú melléklete szerint a részvényesi megállapodás 2003-ban január 3-án módosult.
  27. 2007. augusztus 15-én az Adoc-Semic a tulajdonában lévő lapterjesztő részvényeket eladta az Adoc-Interprint-nek.
- b) A részvényesi megállapodás vizsgált pontjai
28. A részvényesi megállapodás 1998. április 1. és 2008. július 17. között érvényes 4.2.3. pontja szerint a Lagardère „beleegyezik abba, hogy a jelen Megállapodás tartama alatt nem fog lapkiadói tevékenységet folytatni Magyarországon.” (Vj-195/2007/8.)
  29. A Vj-195/2007/37. számú irat szerint a részvényesi megállapodás 4.2.3. pontja a kiadók kérésére került be a megállapodásba.

30. A részvényesi megállapodás 1998. április 1. és 2008. július 17. között érvényes versenyszabályokkal foglalkozó 6.1. pontja szerint „az A Részvényesek és a B Elsőbbségi Részvény megszerzése ellenértékekének részeként a Részvényesek kötelezettséget vállalnak arra, hogy nem fognak semmilyen olyan tevékenységet folytatni, ami a ...[Lapterjesztő]... tevékenységével – lapok egyes példányai nagykereskedelmi vagy kiskereskedelmi értékesítésének tekintetében – közvetlenül vagy közvetve versenyez, továbbá semmilyen olyan tevékenységet sem végeznek, ami a ...[Lapterjesztő]... tevékenységével közvetlenül versenyez”. (Vj-195/2007/8.)
31. A részvényesi megállapodás 1998. április 1. és 2008. július 17. között érvényes versenyszabályokkal foglalkozó 6.2. pontja szerint „A Részvényesek (i) kötelesek biztosítani, hogy sem az általuk közvetve vagy közvetlenül irányított Kapcsolt Társaságok; és (ii) kötelesek elkövetni minden tőlük elvárható erőfeszítést annak érdekében, hogy sem a Részvényes tagjai, sem pedig a Részvényes Kapcsolt Társaságai (ide nem értve a fenti (i) alpontban foglalt társaságokat) nem fognak semmilyen olyan tevékenységet folytatni, ami a ...[Lapterjesztő]... tevékenységével – lapok egyes példányai nagykereskedelmi vagy kiskereskedelmi értékesítésének tekintetében – közvetlenül vagy közvetve versenyez, továbbá semmilyen olyan tevékenységet, ami a ...[Lapterjesztő]... tevékenységével közvetlenül versenyez. A fentiekben rögzített kötelezettségek nem vonatkoznak a Részvényesekre, illetve Kapcsolat Társaságaikra olyan mértékben, miként azok a jelen megállapodás aláírásakor létező megállapodások alapján meglévő társaságok részére adnak el lapokat. (Vj-195/2007/8.)
32. A részvényesi megállapodás 1998. április 1. és 2008. július 17. között érvényes versenyszabályokkal foglalkozó 6.3. pontja szerint „ha a 6.1 vagy 6.2. pont megszegésre kerül, a KVK-t az Alapító Okirat 4.6.2. pontja értelmében megillető elsőbbségi jogok megszűnnek, a KVK pedig ezt követően a jelen Megállapodás 2.6. pontja szerint köteles „igen”-nel szavazni az 1 (azaz: egy) db B Elsőbbségi Részvény 1 (azaz: egy) db A részvényre történő alakítása tárgyában.”
33. A részvényesi megállapodás 1998. április 1. és 2008. július 17. között érvényes versenyszabályokkal foglalkozó 6.4. pontja szerint „a 6.1 és 6.2. pontban foglalt tilalmakra vonatkozó bizonyos kivételeket a jelen Megállapodás 4. sz. Melléklete tartalmazza” (Vj-195/2007/8.)
34. A részvényesi megállapodás 1998. április 1. és 2008. július 17. között érvényes „A verseny korlátozására vonatkozó kivételek” címet viselő 4. sz. melléklete megállapítja, hogy a következő tevékenységek kivételt képeznek a 6. pontban a versenykorlátozásra vonatkozóan előírtak alól:
- (1) A regionális napilapok kiadói jogosultak a saját lapjaikat a régió által lefedett piacon terjeszteni (más lapokat viszont nem terjeszthetnek).
- (2) A kiadók a saját maguk által kiadott lapjaikat a saját üzleti helyiségeikben értékesíthetik.
- (3) Általános elvként kötik ki a felek, hogy a vasárnapi és délutáni lapok, a különleges terjesztést igénylő lapok és termékek terjesztése a ...[Lapterjesztő]... által végzendő el (azzal, hogy ha az ilyen lapok/kiadványok terjesztése egyedi szervezet külön költségekkel történő felállítását kívánja meg, az itt említett terjesztések közvetlen költségeit a kiadók felé számlázni kell). Mindazonáltal, a lapkiadók a saját vasárnapi és délutáni lapjaik,

valamint a különleges terjesztésű lapjaik és termékeik terjesztését maguk is vállalhatják. Ha a ...[Lapterjesztőnek]... nincs olyan rendszere, ami a vasárnapi és délutáni terjesztések végzésre alkalmas (egyben feltéve, hogy az Igazgatóság ehhez hozzájárul), a lapkiadók más lapkiadók vasárnapi és délutáni újságjait is terjeszthetik.” (Vj-195/2007/8.)

35. A Vj-195/2007/37. számú irat szerint a részvényesi megállapodás 6. pontja és a 4. számú melléklete a Lagardère kezdeményezésére került be a megállapodásba.
36. A Vj-195/2007/33-34. számú iratok szerint a Lapterjesztő részvényesei a részvényesi megállapodásban 2008. július 17-i hatállyal törölték a 4.2.3. pontot, a 6. szakaszt, valamint a 4. számú mellékletet.
37. A megállapodás 10.10 (illetve későbbi 9.10) pontja kimondta, hogy ha a megállapodás valamely rendelkezését érvénytelennek minősítik vagy az valamely okból már nem alkalmazható, az érvénytelennek minősített vagy már nem alkalmazható rendelkezést oly módon módosítottnak kell tekinteni, ami megvalósítja a felek szándékainak, továbbá azoknak a gazdasági és jogi céloknak az elérését, amiket a felek az érvénytelen vagy nem alkalmazható rendelkezéssel el kívántak érni.

c) A tarifátárgyalások és egyéb tárgyalások

38. 2002 májusában és 2004 végén a Lapterjesztő és a kiadók közötti tarifátárgyalások során a lapkiadók tudatták a lapterjesztő többségi tulajdonosával, a Lagardère-rel, hogy amennyiben nem születik megfelelő megállapodás, akkor a kiadók készek kilépni a Lapterjesztőből, felmondják a szindikátusi szerződést, beleértve elsősorban a versenytilalomra vonatkozó bekezdést és eldöntik, hogyan vesznek részt a magyarországi lapterjesztésben. A lapkiadók fenyegetésüket érdekeik védelmével magyarázták. (Vj-195/2007/17., Vj-195/2007/71., Vj-195/2007/73.)
39. A kiadók képviselői a lapterjesztő igazgatóságában azt kérték a többségi tulajdonostól, hogy az engedjen a lapterjesztésen keletkező nyereségből tarifacsökkentés révén. (Vj-195/2007/17., Vj-195/2007/73.)
40. A tarifátárgyalások során a tarifacsökkentés esetleges feltételeként szóba került a kisebbségi tulajdonosok osztalékból való részesedéséről történő lemondásának lehetősége is. (Vj-195/2007/17., Vj-195/2007/73.)
41. A Vj-195/2007/18. számú irat VIII. számú melléklete szerint a kiadók (egy 1998. április 21-i keltezésű tanácskozáson) komolyan számoltak azzal, hogy a KKK-n keresztül a magyar terjesztői piac egyre nagyobb részét lehet megszerezni. Határozottan felmerült annak a lehetősége, hogy a kiadók saját útjukra lépnek.

4. A lapkiadás és -terjesztés főbb jellemzői

42. A GVH több eljárása érintette a nyomtatott sajtótermékek fogyasztókhöz történő eljuttatásának különböző (rész)piacait. A Vj-7/2002. számú ügy alapvetően az árus terjesztéssel, a Vj-116/2006. és Vj-40/2008. számú eljárás az előfizetéses lapterjesztéssel, a Vj-140/2006. számú ügy pedig mindkettővel részletesebben foglalkozott.

43. A kiadói oldallal szintén számos ügy foglalkozott. A Vj-59/2003. és Vj-169/2004. számú fúziós eljárások elsősorban a napilapok piacát, a Vj-120/2003. és Vj-28/2005. számú ügyek a magazinok piacait, a Vj-63/2006. számú versenyfelügyeleti eljárás pedig a megyei lapok (napilapok és magazinok) piacait érintette.

a) A lapkiadás Magyarországon

44. A lapterjesztési piacon az egyes lapkiadók, mint megrendelők vannak jelen.

45. 1998-ban Magyarországon 450-500 lapkiadó mintegy 800-850 napilapot, heti-, kétheti- és havilapot, gazdasági folyóiratot adott ki. Lapkiadással nagyszámú vállalkozás foglalkozik ma is Magyarországon. Nagy példányszámban jelennek meg a napilapok, egyes gazdasági- és színes hetilapok, valamint a műsorújságok. Ezek biztosítják a terjesztők és az árusok forgalmának jelentős hányadát. (Vj-60/1998/9. számú Versenytanácsi határozat 6. pont)

46. A kiadott lapok két nagy csoportja, a napilapok és a magazinok minőségben és árban is jelentősen eltérnek egymástól. A napilapokon belül is elkülöníthetők egymástól az országos és a helyi (megyei, városi) lapok. 2007-ben az országos napilapok tekintetében a legnagyobb kiadó – példányszám alapján 45 százalékos részesedéssel – a Ringier-csoport volt. (Vj-40/2008/11. számú Versenytanácsi határozat 26. pont.) A magazinok esetében – a bevételek alapján – a magyarországi forgalomból a Sanoma-csoport 30 százalék körül, a Ringier-csoport 5 százalék alatti mértékben részesedik. (Vj-40/2008/11. számú Versenytanácsi határozat 26. pont., Vj-195/2007/73.)

47. A Lagardère a magyar piacon közvetlenül nem jelent meg kiadóként. A Lagardère érdekeltségi körébe tartozó Elle és Elle Decor magazinok Magyarországon az Adoc-Semic kiadásában jelennek meg, míg a Marie Claire a Sanoma kiadásában. A Lagardère csoporthoz tartozó jogtulajdonos licenc megállapodás keretében adta át a kiadói jogokat.

48. A hírlap sajátos áru abból a szempontból, hogy az egyes lapszámok csak meghatározott ideig – általában a következő szám megjelenéséig – forgalomképesek.

b) A lapterjesztés Magyarországon

49. A lapterjesztés olyan speciális szolgáltatás, amelynek célja, hogy a lap közvetlenül vagy meghatározott csatornák közvetítésével eljusson a végső fogyasztóig. A laphoz a fogyasztók előfizetés útján juthatnak hozzá, vagy lapárusoknál megvehetik. Az előfizetéses lapterjesztés esetében közvetlenül az előfizetők részére kézbesítik a lapokat. Az árus lapterjesztés esetében a lapokat kiskereskedelmi elárúsító helyekre juttatják el és ott értékesítik azokat.

50. Árus lapterjesztés esetében a hírlapot kiadó vállalkozások jellemzően bizományosi szerződés keretében adják át kiadványaikat a hírlapterjesztő nagykereskedőnek, amely az átvett lapokat továbbadja a hírlapárusoknak.

51. A piaci gyakorlat szerint lapok ára az ország egész területén azonos.

52. A lapterjesztési piac árus szegmensének nagykereskedelmi részén, azaz a lapoknak a nyomdától a kiskereskedelmi értékesítők felé való továbbításában 1998 – a Magyar Posta tárgybani üzletágának privatizációja – óta vesz részt a Lapterjesztő. Korábban ezt a feladatot a Magyar Posta látta el. Az árus értékesítést a Lapterjesztő bizományosként a lap árában meghatározott jutalék fejében vállalja, melynek nagyjából a fele a kiskereskedői jutalék. Ezen túlmenően a Lapterjesztő további díjakat is felszámít a kiskereskedőknek. (Ilyen például a szállítási és a remittenda kezelési díj.) (Vj-195/2007/73. 3.3. pont és Vj-140/2006/69. számú Versenytanácsi határozat 5. pont)
53. A regionális kiadók szintén végeznek nagykereskedelmi terjesztői tevékenységet, azonban ez elsősorban saját lapjaikkal kapcsolatos. (Vj-140/2006/69. számú Versenytanácsi határozat 6. pont)
54. A Vj-67/1999/38. számú Versenytanácsi határozat I. szakasz. b) pontja szerint a nagykereskedő terjesztők az eladott példányszám után sáv szerint számított 34-42 % bizományosi jutalék ellenében végezték munkájukat, akik a hírlapárusoknak 13-27 % közötti (átlagosan 18 %) jutalékot fizettek.
55. A Vj-140/2006/69. számú Versenytanácsi határozat 5. pontja szerint a Lapterjesztő jutaléka kb. 35-40 %, amelyből átlagosan 20 % jutalék jut a kiskereskedőknek.

Az árus lapterjesztés és lapterjesztés 1998-99-ben

56. A Lapterjesztő piaci részesedése jelentős volt 1998-99-ben, az folyamatosan meghaladta a 75-80 százalékot.
57. Az 1995-1999 között az árus lapterjesztő piacon jelen volt a Kiadói Lapterjesztő és Kereskedelmi Kft. (a továbbiakban: KLK). A KLK-t kiadók (a Springer, az Erasmus Press Kiadói Kft. – a Sanoma érdekeltségi körébe tartozó vállalkozás –, a Népszabadság, a Kurír Lap- és Könyvkiadó Rt., a Miller's Corporation Kft., a Semic-Interprint, a Ringier, a HVG és a Magyar Hírlap Rt.) alapították. A szóban forgó vállalkozás az alapítói által kiadott lapok mellett más kiadók kiadványainak terjesztését is vállalta. A KLK legmagasabb piaci részesedése működése alatt 15-20% körüli volt a nagykereskedelmi piacon. A vállalkozás 1999- áprilisában arról döntött, hogy végelszámolással megszűnik és terjesztési szerződéseit a Lapterjesztőre engedményezte. (Vj-67/1999/38. Versenytanácsi határozat I. és III. szakasza)
58. A Lapterjesztő saját hálózatán keresztül jelen volt 1998-99-ben is - mint az egyik legjelentősebb szereplő - a kiskereskedelmi árus lapértékesítési piacon is.

Az árus lapterjesztés és lapértékesítés magyarországi piaca 1999 után

59. A KLK piacról történt kilépése után a Lapterjesztő piaci részesedése tartósan 95 % körülire, vagy azt meghaladóra becsülhető. (Vj-140/2006/69. számú Versenytanács határozat 6. pont, Vj-99/2007/47. számú Versenytanács határozat 4-5. pont, Vj-195/2007/80.)

60. Jelenleg a Lapterjesztőn kívül alternatív nagykereskedő terjesztők is (melyek együttes piaci részesedése kb. 5 %) juttatnak el lapokat a kiskereskedőkhöz. Ezen alternatív nagykereskedők feladatuk ellátásához egyes kiadók lapjait közvetlenül a kiadóktól kapják, más lapokat pedig a Lapterjesztőtől. Az alternatív terjesztők közé tartozik a Richi Kuckója Bt., a Bopal Press Kft., az Ocean Invest Kft. A Springer csoport is végez kis mértékben árus lapterjesztést. A Springer kilenc megyében terjeszti részben saját kiadású termékeit, részben más kiadók lapjait több, mint ötszáz árusítóhelyen. Ezt a terjesztési hálózatot korlátozott mértékben a Ringier is használja. A Springer saját lapjainak pár százalékát terjeszti maga, a fennmaradó részt a Lapterjesztő szállítja ki az árusokhoz. (Vj-195/2007/37.)
61. A részvényesi megállapodást közvetlenül aláíró kiadók, illetve a KVK által összefogott kiadókhoz köthető árus terjesztési forgalom 2001-2007 között a Lapterjesztő a bruttó forgalom alapján számított összes árus terjesztési forgalmának 49-57 %-át, illetve a darabszám alapján számított összes árus terjesztési forgalmának 60-71 %-át tette ki. A KVK által összefogott kiadók nélkül, vagyis pusztán az Adoc-Semic, Springer, HVG, Népszabadság, Ringier és Sanoma kiadókat tekintve a részesedés 45-51 % (a bruttó forgalom alapján) és 59-66 % (a darabszám alapján). (Vj-195/2007/38.)
62. Figyelembe véve, hogy az árusan terjesztett lapok mintegy 95 %-a Lapterjesztőn keresztül kerül forgalomba, a fenti adatok megfelelő becslését adják annak, hogy a jelen eljárásban érintett kiadók részesedése a teljes magyarországi árus lapkiadási piacon 50 % körülire becsülhető.
63. A Lapterjesztő saját hálózatán keresztül 1999 után is folyamatosan jelen van a – jelenleg összesen kb. 12500 áruhelyből álló – kiskereskedelmi árus lapértékesítési piacon is. Ezen a kiskereskedelmi piacon (a tulajdonában lévő InMedio és Relay hálózatokon keresztül) a Lapterjesztő piaci részesedése 30 % körülire becsülhető. A Lapterjesztőn kívül vannak egyéb árusítóhely hálózatok is (például a Tesco, a Coop, a Magyar Posta, vagy a benzinkút üzlethálózatok, stb.). A Magyar Posta piaci részesedése 5-6 %-ra becsülhető. (Vj-140/2006/69. számú Versenytanács határozat 7. pont, Vj-195/2007/73.)

Az előfizetési lapterjesztés 1998 után

64. Az előfizetési hírlapterjesztést sokáig - a megyei lapok kivételével - túlnyomó részben a Magyar Posta végezte. Csupán néhány nagy kiadó fogadott el saját maga is előfizetést a kiadványára. A megyei lapok kiadói maguk végzik az előfizetési terjesztést.
65. A Versenytanács a Vj-140/2006. számú versenyfelügyeleti eljárást lezáró határozatában – amellyel szembeni kereseteket a Fővárosi Ítéltábla jogerősen elutasított – megállapította, hogy a Magyar Posta Zrt. és a Lapterjesztő között kötött megállapodás értelmében a Lapterjesztő vállalta, hogy tartózkodik az előfizetési lapterjesztés piacára belépni, míg a Magyar Posta cserében vállalta, hogy tartózkodik a nagykereskedelmi hírlapterjesztéstől (lásd 5. pont).
66. 2006-ban megjelent a magyar előfizetési lapterjesztési piacon a MédiaLog, melynek részesedése 2007-ben az országos napilapok esetében meghaladta a 90 százalékot, a magazinok esetében pedig 30 százalék körüli volt. (Vj-40/2008/11. számú Versenytanács határozat 24. pont, Vj-140/2006/69. számú Versenytanács határozat 9. pont)

II.

Az eljárás alá vont vállalkozások álláspontja

67. Az eljárás alá vontak mindegyike kérte jogsértés hiányában az eljárás megszüntetését.
68. A IV. rendű eljárás alá vont előadása szerint a GVH az ügyfél jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogát sérti a jelen eljárással, mivel a megállapodásról már a Vj-67/1999. számú versenyfelügyeleti eljárásban tudomással bírt és nem indított akkor hivatalból eljárást, illetve nem egészítette ki a Vj-60/1998-as számú eljárásban az összefonódást jóváhagyó határozatát. Mindez arra a következtetésre juttathatta a feleket, hogy a GVH nem tartja szükségesnek a közérdek védelme kapcsán eljárást lefolytatni. Rámutat, hogy mindettől függetlenül, ahogy a GVH kifogásairól tudomást szereztek, a megállapodást megszüntették, illetve az inkriminált bekezdéseket megszüntették. Felhívja arra is a figyelmet, hogy az Axel Springer csak 2003-ban írta alá a megállapodást (1999-ben közvetlenül a NewsCo lépett ugyan be, de a jogalanyok eltérnek ebben az esetben). Ráadásul ekkor került be a megállapodás a GVH-hoz, ugyanakkor az eljárás alá vontnak jóhiszeműen az lehetett a tudomása, hogy az összefonódás során is már elbírálta ezt a megállapodást a GVH, tehát egyértelműen jóhiszeműen írta alá a részvényesi megállapodást. Rámutat arra is, hogy nemcsak a jogi helyzet változatlan 1999. óta, hanem a piaci helyzet is, tehát ez sem indokolhatja, hogy egy újfajta minősítés álljon elő.
69. A részvényesi megállapodás 4.2.3. pontjával kapcsolatban az eljárás alá vontak kifejtették, hogy nyilvánvalóan csak a Lagerdere-re terjedt ki a korlátozás és nem a teljes csoportra. Bizonyítást a kiterjesztő értelmezés tárgyában nem folytatott le a GVH, márpedig az értelmezés nem épülhet feltételezésre, azt megalapozottan lenne szükséges állítani. Szerkezetileg sem értelmezhető kiterjesztőleg a klauzula, hiszen a Kapcsolt Társaság fogalmat több esetben használja a megállapodás, így az a tény, hogy itt nem kerül alkalmazásra éppen a tudatos megkülönböztetést támasztja alá.
70. Az I. és II. rendű eljárás alá vont a részvényesi megállapodás 4.2.3. és 6.2. pontjaival kapcsolatban előadta, hogy azok eltérő természetűek ugyan, de azonosan kezelendők abból a szempontból, hogy mindkettő szükséges és arányos korlátozás volt. Előadta ugyanakkor, hogy a kettő közötti különbségtétel tudatos volt, a Lagerdere (illetve jogelődje az Hachette) az adott időszakban nem volt abban a helyzetben, hogy „hasznló, reciprok kötelezettséget vállaljon”. A 6.2 pontra vonatkozóan kéri figyelembe venni, hogy a megállapodásból közgazdasági értelemben álláspontja szerint könnyű volt kilépni, ekkortól viszont a korlátozás léte vagy a hatásának az elemzése már más képbe helyeződik. Ezzel összefüggésben hívja fel a figyelmet arra is, hogy a szerződésben az adott klauzula megszegésére kilátásba helyezett szankció is igen enyhe volt. Utal arra is, hogy a 6.2 pontban szereplő, a kapcsolt társaságokra vonatkozó kötelezettségek jogi előírások, de nem igazán könnyen betarthatóak, hiszen egyfajta törekvésre vonatkozó elvárást fogalmaznak meg. Mindez összességében arra mutat, hogy a korlátozás terjedelme és mélysége korlátozott volt, így a szükségesség és az arányosság feltétele azokkal összefüggésben fennáll. Ugyancsak utal arra, hogy a megállapodásban foglalt korlátozás ugyan határozatlan időtartamú volt, de a viszonylag könnyű kilépési lehetőséget figyelembe véve ez a klauzula enyhébben ítélandó meg. Rámutat arra, hogy a kritikus időszak egy év volt, ez volt az az időszak, amíg valójában ez a nagyon komoly verseny a két akkori hálózat között fennállt. A privatizációval összefüggő állami

elvárások tekintetében előrebocsátja, hogy álláspontja szerint nem lehet az a versenyjogi válasz, hogy valamilyen jellegű privatizációs elvárás esetén maradjon távol az ügylettől valamely vállalkozás. A II. rendű eljárás alá vont az 1998-99-es időszak vonatkozásában a de facto versenykorlátozást elismerte. (Vj-195/2007/33.)

71. A VII. és VIII. rendű eljárás alá vontak álláspontja szerint, bár a kiadók számára nyilvánvaló volt a fordulat megfogalmazása folytán, hogy az Hachette (mint a Lagardere jogelődje) „beleegyezése” nem jelenti azt, hogy a vállalkozáscsoport más tagja ne folytathatna lapkiadó tevékenységet (akár közvetlen piaci megjelenéssel, akár lapkiadó vállalkozás felvásárlásával, akár licencia adásával), mégis a részvényesi megállapodás 4.2.3. kikötése egy szoft-jogias gesztussal azt érzékeltette a kiadókkal, hogy az Hachette (mint a Lagardere jogelődje), mint a Lapterjesztő irányító részvényese és a Lapterjesztő igazgatóságának többségét adó részvényes nem fogja közvetlenül a kiadókkal szembeni versengésre felhasználni azokat a lapterjesztésből származó információkat (és lapkiadással kapcsolatos esetleges bármilyen egyéb adatot), amelyről – a dolog természetéből adódóan – a Lapterjesztőben fennálló önálló irányítása folytán értesül. A kikötések tehát előadásuk szerint a Lapterjesztő igazgatóságának működéséhez szükséges minimális bizalom kialakítást célozták.
72. Az eljárás alá vontak előadták, hogy a részvényesi megállapodás 6.2. pontjában korlátozások objektíven indokoltak voltak, azok befektetésvédelmi jelleggel kerültek a megállapodásba. A szükséges befektetés védelmi kérdésekkel kapcsolatban V. és VI. rendű eljárás alá vont utal a piac sajátosságai körében a hálózati hatásra, amely a méretgazdaságosság kapcsán lényeges. Mindez azt mutatja álláspontja szerint, hogy a kialakult szerkezet éppen hatékony kimenetet eredményez, a kettős árrés elkerülését szolgálja.
73. III., IX. és X. r. eljárás alá vontak előadták, hogy a megállapodásban szereplő korlátozások ugyan egyes esetekben úgynevezett szoft jellegű megfogalmazásokat tartalmaznak, de ennek az is az oka, hogy a privatizáció során a Lagardere-t kivéve más nagy szakmai külföldi befektető nem jelent meg. Rámutat, hogy a Lagardere a megállapodásban vállalta ugyan, hogy nem ad ki lapot, de az Elle 2001. óta mégis piacra került az Adoc-Semic, mint licenc jogosult kiadásában. Felhívja a figyelmet arra, hogy a Lapterjesztőn keresztül terjesztés modellje eredményes a piacon, a fogyasztók javára is és a kiadók javára is, a Lagardere komoly fejlesztéseket hajtott végre.
74. A IV., V., VI. VII. és VIII. rendű eljárás alá vontak egyaránt hivatkoztak arra is, hogy a korlátozások valójában a privatizációs pályázati kiírás eredményének köszönhető. A VII. és VIII. rendű eljárás alá vontak rámutattak, hogy a privatizációs feltételek révén kialakult, a lapkiadók és a lapterjesztő vállalkozás közötti egyfajta együttműködési kényszer szülte a részvényesi megállapodás vizsgált rendelkezéseit, hiszen arra a jövőbeli együttműködéshez szükséges minimális üzleti bizalom kialakítása végett volt szükség.
75. Az V. és VI. rendű eljárás alá vontak előadása szerint a privatizáló állam részéről is elvárás volt a kiadói részvétel a terjesztésben, amelynek működéséhez viszont szükség volt a korlátozásra (és annak reciprokára), anélkül nem működött volna a piaci szerkezet. Mindez egy piaci aszimmetria elkerülését is szolgálta, egészségesebb piaci szerkezetet hozva létre ezáltal.
76. Az I. és II. rendű eljárás alá vont rámutatott, hogy a kifogásolt klauzulák valójában a privatizációs tranzakcióhoz kapcsolódó járulékos korlátozásnak minősülnek, még akkor

is, ha teljes egészében nem elégítik ki az ezzel kapcsolatos Bizottsági Közlemény kritériumait. Kifejtette, hogy a járulékos korlátozással kapcsolatos versenyjogi gyakorlat a megállapodás megkötésének idején még megengedőbb is volt, így nyilván kielégítette (volna) a feltételeket. Utalt ugyanakkor arra, hogy az adott időszakban a magyar jog még nem is ismerte ezt a fogalmat, így a Vj-60/1998-as eljárás tárgyát a korlátozás nem képezhette, a kérelmező nem is nyújtotta be a megállapodást. Előadta továbbá, hogy a privatizációs kiírásban szereplő, a lapkiadói részvételt 15%-ban maximáló kitételből, egyfajta ellenkezőjére való következtetéssel, azt is le lehet vonni, hogy mégiscsak létezett egyfajta elvárás a kiadói részvétellel kapcsolatban.

77. A versenykorlátozó megállapodás hatásának bizonyítottságával kapcsolatban az I. és II. rendű eljárás alá vont előadta, hogy a megkötést követő 1-1,5 évben ugyan érvényesülhetett de facto hatása a klauzuláknak, de ez nem lehetett jogsértő. A VIII. rendű eljárás alá vont felhívta a figyelmet arra, hogy a semmiféle hatásvizsgálatot nem végzett a Versenytanács.
78. V. és VI. rendű eljárás alá vontak szerint, mivel a megállapodást kötő felek a termelési lánc különböző szintjein helyezkednek el, így nyilvánvalóan a vertikális kontextusban szükséges elemezni a megállapodást, elemezni a korlátozás létét, annak objektivitását, szükségességét, arányosságát, hatását. Rámutatott, hogy a vertikális megállapodásnak viszont számos előnye van, így annak tükrében szükséges értékelni azt. A korlátozás arányos és szükséges jellege folytán a járulékoság – az összefonódáshoz kötődően – fennállt, így a megállapodást megkötése idején legalább 5 évre mentesítette volna a GVH. 2003-2005 között a megállapodás ismét mentesíthető lett volna, hiszen annak vertikális jellegéből fakadó előnyei megvalósultak. Ebben az összefüggésben hívta fel a figyelmet arra, hogy megállapodás értékelését a hálózatos verseny modelljében szükséges elvégezni. Álláspontja szerint a hálózatok közötti verseny egy nagyon korai fázist követően eldőlt, a visszalépés álláspontja szerint ezt követően lehetetlen arra a piacra. Ha viszont ez lehetetlen, akkor nem támadható a piac, akkor nem lehet (potenciális) versenytársnak tekinteni a különböző szereplőket, és akkor viszont a jogellenesség nem állhat fenn. Hozzátette továbbá, hogy a hálózatok közötti verseny korai fázisban történő lezárásától kezdve még az elévülési szabályokat is kellene alkalmazni a megállapodásra, így nyilvánvalóan nem minősíthető az a jelen eljárásban jogsértőnek.
79. A VIII. rendű eljárás alá vont álláspontja szerint a potenciális versenytársi viszony fennállása időszakának feltárása a megállapodás horizontális vagy vertikális kontextusban való minősítése tekintetében lényeges, ám ezt elmulasztotta elvégezni a GVH.

III.

Jogi értékelés

1. Jogszabályi háttér

80. A Tptv. 11. §-a rendelkezik a gazdasági versenyt korlátozó megállapodások tilalmáról. A 11. § (1) bekezdése szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, amely a gazdasági verseny korlátozását, megakadályozását célozza, vagy ilyen hatást fejthet ki. Nem minősül ilyennek a megállapodás, ha egymástól nem

független vállalkozások között jön létre. A 11. § (2) bekezdése szerint ez a tilalom vonatkozik különösen: d) a piac felosztására, az értékesítésből történő kizárásra, az értékesítési lehetőségek közötti választás korlátozására.

81. A Tpvt. 13. § (1) bekezdése szerint nem esik a tilalom alá a megállapodás, ha csekély jelentőségű. A (2) bekezdés szerint csekély jelentőségű a megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacon a tíz százalékot nem haladja meg, kivéve, ha az a) a vételi vagy az eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározására, vagy b) a piac versenytársak által történő felosztására vonatkozik.
82. Tpvt. 14. § (1) alapján az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és földrajzi piac figyelembe vételével kell meghatározni. A megállapodás tárgyát alkotó árun kívül figyelembe kell venni a - felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesíthető árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. Földrajzi terület az, amelyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.
83. Az EUMSZ. 101. cikk. (1) bekezdése szerint a közös piaccal összeegyeztethetetlen és ezért tilos minden olyan, vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja, vagy hatása a közös piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen: c) a piacok, vagy a beszerzési források felosztása. A (2) bekezdés szerint az e cikk alapján tiltott megállapodás, vagy döntés semmis. A (3) bekezdés értelmében az (1) bekezdés rendelkezéseinek alkalmazásától azonban el lehet tekinteni az olyan esetekben, amikor a vállalkozások közötti megállapodás, vagy megállapodások csoportja, a vállalkozások társulásai által hozott döntés, vagy döntések csoportja, illetve az összehangolt magatartás, vagy összehangolt magatartások csoportja hozzájárul az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből, anélkül, hogy: a) az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat róna, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek; b) lehetővé tenné ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.
84. A Tpvt. 16. § szerint megállapodások meghatározott csoportjait a kormány rendeletben mentesítheti a 11. §-ban foglalt tilalom alól.
85. A kizárólagos forgalmazási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól történő mentesítéséről szóló 53/1997. (III. 26.) kormányrendelet (a továbbiakban: régi, kizárólagos forgalmazásra vonatkozó csoportmentesítő rendelet) szerint kell az érintett felek magatartását a 2003. április 1-ig terjedő időszakra vonatkozóan vizsgálni. A régi, kizárólagos forgalmazásra vonatkozó csoportmentesítő rendelet 1. §-a szerint a Tpvt. 17. §-ában meghatározott szempontokra figyelemmel mentesül a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalma alól a kizárólagos forgalmazási megállapodás, amelyben a szállító a viszonteladóval szemben arra vállal kötelezettséget, hogy meghatározott területen, meghatározott árut viszonteladás, bérbeadás vagy lízingbeadás céljából kizárólag neki szállít. A mentesülés feltételeit nem zárja ki, ha a viszonteladó a megállapodásban meghatározott áruval kapcsolatban

kötelezettséget vállal arra, hogy azzal versenyben álló árut nem állít elő és nem hoz forgalomba, azt forgalmazás céljából csak a szállítótól szerzi be, a megállapodásban meghatározott területen kívül nem létesít lerakatot, nem tart fenn árukiadó raktárat, valamint nem kezdeményezi az áru általa történő forgalmazását az ilyen területen kívüli vevőnek, abból a teljes áruválasztékot átveszi. A régi, kizárólagos forgalmazásra vonatkozó csoportmentesítő rendelet 2. § (1) bekezdése szerint a megállapodás e rendelet alapján csak akkor mentesül, ha kizárólag egy szállító és egy viszonteladó között jön létre.

86. A 2003. április 1-től hatályos 55/2002. számú kormányrendelet (a továbbiakban: vertikális csoportmentesítési rendelet) 1. § (1) bekezdése szerint a rendelet alapján - a Tpv. 17. §-ában meghatározott szempontokra figyelemmel - mentesül a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom (Tpv. 11. §) alól az a megállapodás, amelyben a résztvevő vállalkozások mindegyike a termelési vagy forgalmazási lánc egymástól eltérő szintjén működik, és amely azokra a feltételekre vonatkozik, amelyek mellett egyes áruknak vagy szolgáltatásoknak a felek általi vásárlása, értékesítése vagy viszonteladása történik.
87. A vertikális csoportmentesítési rendelet 1. § (4) bekezdése szerint ez a mentesülés nem vonatkozik a versenytárs vállalkozások között létrejött vertikális megállapodásra, kivéve, ha a versenytárs vállalkozások között nem kölcsönös vertikális megállapodás jön létre, és a) a vevő teljes éves forgalma nem haladja meg a 2 milliárd forintot, b) a szállító árukat gyárt és forgalmaz, míg a vevő olyan forgalmazó, aki nem gyárt a megállapodás szerinti árukkal versenyző árut, vagy c) a szállító a kereskedelem több szintjén nyújt szolgáltatást, a vevő viszont nem nyújt a szállítóéval versenyző szolgáltatást a kereskedelemnek azon szintjén, amelyen a megállapodás szerinti szolgáltatásokat beszerzi. A 4. § a) pontja szerint a mentesítési rendelkezés nem alkalmazható a vertikális megállapodásban olyan közvetlen vagy közvetett versenytilalmi kötelezettségre, amely határozatlan időre vagy öt évet meghaladó időtartamra szól, kivéve, ha a vevő a megállapodás szerinti árukat vagy szolgáltatásokat a szállító tulajdonát képező vagy a szállító által a vevőhöz nem kapcsolódó harmadik személytől bérelt helyiségekből vagy területről értékesíti, feltéve, hogy a határozott időre szóló versenytilalmi kötelezettség időtartama nem haladja meg azt az időtartamot, ameddig a vevő a helyiségeket vagy a területet elfoglalja.
88. 2005. július 13-ig a Tpv. 17. § (1) bekezdése szerint a Gazdasági Versenyhivatal egyedi kérelem alapján hozott határozattal mentesíthette a 11. §-ban foglalt tilalom alól a megállapodást vagy a tervezett megállapodást, ha a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához; b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz jut; c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.
89. A Tpv. módosításról szóló 2005. évi LXVIII. törvény (a továbbiakban: Mtv.) 62. § (2) bekezdése szerint az Mtv. 61. § (2) bekezdésében meghatározott időpontban (az Mtv. 2005. június 29-i kihirdetését követő 15. napon, vagyis 2005. július 14-én) hatályát veszti a Tpv. 18-19. §-a és az azokhoz kapcsolódó 77. § (3) bekezdése. Ezen hatályon kívül helyezésekkel összefüggésben az Mtv. 2. és 3. §-ai a Tpv. addigi 17. és 20. §-ai helyett új rendelkezéseket állapítottak meg. Ezen rendelkezések együttes tartalma az, hogy 2005. július 14-től megszűnt annak lehetősége, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a

versenykorlátozó megoldások tekintetében kérelemre nemleges megállapítást tegyen, illetve egyedi mentesítést adjon.

90. A módosított (2005. július 14-től hatályos) Tpvt. 17. §-a értelmében mentesül a 11. §-ban foglalt tilalom alól a megállapodás, ha a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához; b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz jut; c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg; és d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását.
91. Az 1/2003/EK rendelet 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy amikor a tagállamok versenyhatóságai az EUMSZ. 101. cikkének (1) bekezdése szerinti megállapodásokra, vállalkozások társulásainak döntéseire vagy összehangolt magatartásokra, - amelyek az ezen előírás szerinti értelemben befolyásolhatják a tagállamok közti kereskedelmet -, nemzeti versenyjogot alkalmaznak, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra az EUMSZ. 101. cikkét ugyancsak alkalmazzák.
92. Az 1/2003/EK rendelet 5. cikke szerint a tagállamok versenyhatóságainak hatáskörük van arra, hogy egyedi esetekben az EUMSZ. 101. cikkét alkalmazzák.
93. A Tpvt. 1. § (2) bekezdése kimondja, hogy az EUMSZ. 101. cikkének alkalmazása során az e cikkek hatálya alá tartozó piaci magatartásra is a Tpvt. eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni akkor, ha az 1/2003/EK rendelet alapján a GVH eljárásának van helye.
94. A Tpvt. 91/A. § (1) bekezdése szerint az EUMSZ. 101. cikkének alkalmazása során a Tpvt. rendelkezéseit a Tpvt. XIV. fejezetében, illetve az 1/2003/EK rendeletben meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni.
95. A Tpvt. 2001. február 1-től hatályos 30. § (5) bekezdése szerint az összefonódáshoz adott engedély kiterjed mindazokra a versenykorlátozásokra, amelyek az összefonódás megvalósításához szükségesek.
96. A Tpvt. 77. §-a (1) bekezdésének d) és f) pontja értelmében az eljáró Versenytanács határozatában megállapíthatja a magatartás törvénybe ütközését, illetőleg megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását.
97. Az eljáró Versenytanács a Tpvt. 78. §-ának (1) bekezdése alapján bírságot szabhat ki azzal szemben, aki a Tpvt. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb a vállalkozás előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. A (2) bekezdés szerint a bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felrúgóhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

2. A Versenytanács döntése

a) Az érintett piac meghatározása

98. A Versenytanács előrebocsátja, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint a Tpv. 13. § (2) bekezdésének a) vagy b) pontja szerinti – azaz az ármeghatározó, illetve piacfelosztó kartell versenykorlátozó megállapodás esetén – sem a piaci részesedés meghatározásának, sem magának az érintett piacnak a meghatározása nem szükséges (Legfelsőbb Bíróság Kfv. IV. 37.258/2009/8., Kfv.IV.37.236/2009/11.). Éppen ezért a jelen ügyben – mivel a Versenytanács a vizsgált megállapodást piacfelosztó jellege folytán ítéli jogsértőnek – az érintett piac meghatározásának a jogsértés megállapítása szempontjából nincs jelentősége.
99. Mindezzel együtt a Versenytanács értékelése szerint a jelen eljárásban vizsgált magatartás 1998. április 1. és 2008. július 17. között a nyomtatott lapok árus nagykereskedelmi (lapterjesztési) piacát, valamint a nyomtatott lapok kiadási piacát érintette Magyarország területén.
100. A Lapterjesztő a részvényesi megállapodással érintett kiadók nyomtatott formában megjelentetett lapjait terjeszti Magyarország teljes területén. A megállapodás vizsgált szakaszai szerint a Lagardère 1998. április 1-től kötelezettséget vállalt arra, hogy nem lép be a magyarországi lapkiadási piacra, míg az érintett kiadók egy szűkebb köre 1998. április 1. és 1999. április 1. között, illetve egy tágabb köre ezen időpont és 2008. július 17. között kötelezettséget vállalt arra, hogy nem lép be a nyomtatott lapok magyarországi árus terjesztési (nagykereskedelmi) piacára.
101. A Versenytanács értékelése szerint lapterjesztési tevékenység versenyképességét befolyásoló tényezőnek minősül – többek között –, hogy adott vállalkozás képes legyen megfelelő választékban eljuttatni a fogyasztókhoz a lapokat. Az árus lapterjesztés tekintetében ez azt jelenti, hogy adott vállalkozás képes legyen – darabszámban és választékban is – elegendő mennyiségű laphoz hozzáférni, amellyel mintegy „fel tudja tölteni” a terjesztéshez szükséges hálózatát. A terjesztési hálózat igényel egyrészt a lapok nagykereskedelmi elosztásához/terjesztéséhez – értve ezalatt a nyomdától a kiskereskedelmi egységekhez való eljuttatását – szükséges logisztikai háttérrel, másrészt a lapok kiskereskedelmi forgalmazásához a megfelelő mennyiségű, és földrajzilag elegendő lefedettséggel rendelkező kiskereskedelmi egységekkel fennálló kapcsolatot. Ez a kapcsolat alapulhat akár tulajdoni viszonyon – azaz a kiskereskedelmi egység a terjesztő tulajdonában van – vagy szerződéses kapcsolaton – amely esetben a kiskereskedelmi egység a terjesztőtől független vállalkozás kezében van. Ez a jellegzetesség azt jelenti egyik oldalon, hogy léteznek belépési korlátok a piacra, másrészt azt is, hogy meghatározott eszközök birtoklása, vagy meghatározott piaci háttér a belépést megkönnyítheti.
102. A Versenytanács nem vitatja, hogy a lapterjesztési tevékenység magán viseli a hálózatos iparágak jellegzetességeit, értve ezalatt – többek között – azt a tulajdonságot, hogy a terjesztési portfólióhoz hozzáadott minden egyes újabb kiadvány terjesztésének, illetve minden újabb hozzáadott kiskereskedelmi forgalmazási egység terjesztésbe való bekapcsolásának, illetve kiszolgáltatásának költsége csökken. Osztja azt a megközelítést is a Versenytanács, hogy az adott piacon lehet szerepe a piacért folytatott versenynek. Mindebből nem következik ugyanakkor automatikusan – és azt nem is látja igazoltnak a Versenytanács –, hogy az adott piac ezen jellegzetessége folytán egyfajta természetes

monopóliumként üzemelne, ahol egynél több szereplő kizárólag társadalmi jóléti veszteség elszenvedése árán lenne képes üzemelni (lásd 49-66. pontok).

103.A Versenytanács értékelése szerint az árus lapterjesztési piacra való sikeres belépést elősegítheti, ha valamely vállalkozás rendelkezik a fenti versenytényezők valamelyikével, vagy előnyösen képes hozzáférni azokhoz.

104.Megállapítható a Versenytanács értékelése szerint az is, hogy a magyarországi lapkiadási piacra való belépést segíti, ha adott vállalkozás más – nyelvi, kulturális elkülönültsége folytán – földrajzi piacon már jelen van valamely kiadványával, vagy rendelkezik ilyen kiadvány kiadási jogaival. Egyes kiadványok – jellemzően magazinok – esetében ugyanis a piacralépés még az adott ország piacán való közvetlen jelenlét nélkül is sikeresen megvalósítható lehet. Ezt a lehetőséget erősítheti, ha adott vállalkozás a lapkiadási piacon nemzetközi szinten jelentős szereplő, amely a sikeres piacralépéshez szükséges know-how és pénzügyi erőforrások birtokában van. A magyarországi lapkiadási piacon nem példa nélküli, hogy nagy, nemzetközi háttérrel rendelkező vállalkozások sikeresen jelennek meg a piacon közvetlenül – akár már meglévő kiadványok felvásárlásával, akár – licencia, vagy saját tulajdon révén – új kiadvány megjelenítésével.

b) Az EUMSZ. 101. cikkének alkalmazása

105.A közösségi jog alkalmazhatóságának három konjunktív feltétele van. (1) A vizsgált magatartásnak hatása lehet a tagállamok közötti kereskedelemre. (2) A tagállamok közötti kereskedelem vélelmezett érintettségének érzékelhető mértékűnek kell lennie. (3) A vizsgált magatartásnak sértenie kell a versenyjogi szabályokban foglalt tilalmakat.

A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége

106.Az EUMSZ. 101. cikke a vállalkozások azon magatartásaira vonatkozik, amelyek hatással lehetnek a tagállamok közötti kereskedelemre.

107.A Bizottság iránymutatás a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke¹ szerinti fogalmáról szóló közleménye (2004/C 101/07) [HL C101., 2004.4.27. 81. o.] (a továbbiakban: Közlemény a kereskedelemre gyakorolt hatásról) és az európai közösségi bírósági ítélkezési gyakorlat alapján megállapítható, a kereskedelemre gyakorolt hatást minden esetben egyedileg kell értékelni.

108.A kialakult európai közösségi ítélkezési gyakorlatban a „kereskedelem” fogalma olyan eseteket is magában foglal, amelyekben a megállapodás vagy magatartás a piaci verseny szerkezetére gyakorol hatást. A „kereskedelem” fogalma nem korlátozódik a határokon átnyúló hagyományos áruforgalomra és efféle szolgáltatás nyújtására. Az szélesebb értelemben használt fogalom, amely valamennyi határokon átnyúló gazdasági tevékenységre kiterjed, a letelepedést is beleértve. A „kereskedelem” szó fogalmilag tartalmazza azt is, hogy az egy tagállamban honos vállalkozás egy másik tagállam piacán befektetés révén meg kíván jelenni, ott ügyfeleket próbál szerezni, megpróbál kereskedni,

---

¹ Amelynek számozása az EUMSZ hatálybalépésével 101. és 102. cikkekre változik.

gazdasági tevékenységet végezni. A Versenytanács szerint a piaci szereplők piacra lépésre vonatkozó önkorlátozása a fenti értelemben nyilvánvalóan érinti a kereskedelmet és mivel a Lagardère nem magyar vállalkozás, így a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége nyilvánvalóan fennáll. A Versenytanács szerint jelen esetben a vizsgált magatartásnak hatása lehet a tagállamok közötti kereskedelemre.

109. A közösségi jog alkalmazhatóságának megállapításához nem szükséges a tényleges hatásgyakorlás. Elegendő, ha a megállapodás alkalmas az ilyen hatás kiváltására. „A közösségi jog alkalmazási köre a megállapodások és magatartások olyan csoportjaira terjed ki, amelyek alkalmasak határokon átnyúló hatások kiváltására, függetlenül attól, hogy az adott megállapodás vagy magatartás ténylegesen kivált-e ilyen hatást.”²
110. A jelen ügyben egyetlen tagállam, Magyarország teljes területe érintett. A tagállamok közötti kereskedelemre olyan esetben is lehet hatást gyakorolni, ha az érintett piac egyetlen tagállam területe vagy területének egy része.³ A Közlemény a kereskedelemre gyakorolt hatásról 78. bekezdése⁴ szerint is az egy tagállam egészére kiterjedő horizontális kartell általában alkalmas arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon.
111. A francia tulajdonosi háttérű Lapterjesztő és a kiadók közötti, piacfelosztó megállapodás rögzítette, illetve megszilárdította a piacon kialakuló vagy kialakult üzleti viszonyokat. A piacfelosztás közvetve hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelemre. Az ilyen versenyellenes megállapodások a közös piac nemzeti piacokra történő széttagozását eredményezik és – az ezzel a folyamattal együtt járó – eltérő piaci viszonyokat hoznak létre vagy erősítenek meg, és ez ellentétes az EUMSZ-nek a közös piacon megvalósuló szabad és torzítástól mentes versenyre vonatkozó célkitűzésével.
112. A közösségi jog alkalmazhatóságának megállapításához nincs szükség arra, hogy a megállapodás vagy magatartás a jövőben vagy a múltban a tagállamok közötti kereskedelemre ténylegesen hatást gyakoroljon. Elegendő, ha a megállapodás vagy magatartás „alkalmas” az ilyen közvetlen vagy közvetett, illetve tényleges vagy potenciális hatás kiváltására. Ennek vizsgálata során figyelembe kell venni azt a jogi és gazdasági környezetet, amelyben a megállapodás vagy magatartás érvényesül.
113. Potenciális hatás az, amely a jövőben kellő mértékű valószínűséggel bekövetkezhet. Más szóval, figyelembe kell venni az előre látható piaci fejleményeket. A piacra lépés önkorlátozása nyilvánvalóan magában hordozza legalább azt a potenciális hatást, hogy a piacon a korábbi piaci szereplők mellett kevesebb szereplő jelenjen meg. A Lagardère esetében pedig nyilvánvalóan egy jelentős piaci szereplőről van szó és a Lagardère, illetve a mögötte álló vállalkozáscsoport nyilvánvalóan rendelkezik mindazokkal a feltételekkel, amelyek a lapkiadás magyarországi piacára történő belépéshez szükségesek. Ezen potenciális hatás alapján nem szükséges tehát a közösségi jog alkalmazhatóságához az, hogy a kifogásolt piaci magatartás hatására ténylegesen is korlátozódjék a verseny, vagyis nem szükséges a versenytársak tényleges piactól történő távolmaradásának a bekövetkezése. Elegendő az, ha ennek reális lehetősége fennáll. A fenti 28-35. pontokban

---

² Közlemény a kereskedelemre gyakorolt hatásról 27. pont.

³ 8/72 *Vereeniging van Cementhandelaren kontra Commission of the European Communities* [1972] ECR 977. o., 29. pont.

⁴ Közlemény a kereskedelemre gyakorolt hatásról 22. pont.

leírt és jellemzett magatartás és az azzal járó hatás a Versenytanács szerint reális potenciális hatás, nem pedig hipotetikus és nem is időben távol, esetlegesen bekövetkező lehetőség.

A tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettsége

- 114.A Bíróság megfogalmazása szerint a megállapodás vagy magatartás arra való alkalmasságának, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre hatást gyakoroljon, „érezhetőnek” kell lennie.⁵
- 115.A kereskedelemre gyakorolt hatás kritériuma a 101. cikk alkalmazásának hatókörét azokra a magatartásokra korlátozza, amelyek alkalmasak arra, hogy az Európai Közösségen belül legalább minimális szinten határokon átnyúló hatást fejtsenek ki (NAAT-szabály). (Lásd a Közlemény a kereskedelemre gyakorolt hatásról 2.4 pontját.) Nem tartozik az EUMSZ. 101. cikk alkalmazási körébe az a magatartás, amely csak csekély mértékben gyakorol hatást a piacra.
- 116.Az érzékelhetőség különösen az érintett vállalkozásnak a kérdéses termékek piacán meglévő pozícióját és súlyát vizsgálva ítéhető meg. A vizsgált önkorlátozás legalább potenciálisan korlátozza a más tagállambeli versenytárs számára a piacra való belépést, és ez esetben fennállhat a kereskedelem szerkezetére gyakorolt hatás. Az a magatartás, amely hatással van valamely tagállamon belül a piacszerkezetre, alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljon. A kereskedelemre gyakorolt érzékelhető hatás keletkezhet a magatartás már piacon bent lévő vagy potenciális piaci szereplőkre gyakorolt elriasztó hatásának a következményeként is. Amennyiben egy vállalkozás reális potenciális piaci versenytárs, a versenytársak valószínűleg még kevésbé ösztönöztek egy kölcsönös megállapodás felrúgásában. Ez érzékelhető hatással lehet a kereskedelemre, még akkor is, ha az adott esetben a közvetlenül érintett piaci szereplők egy kivétellel nem másik tagállambeliek. A Lagardère nem Magyarországon, hanem egy más uniós tagállamban bejegyzett vállalkozás, továbbá több eljárás alá vont vállalkozás tulajdonosa más uniós tagállamokban bejegyzett vállalkozás. A korlátozás ráadásul a piacra esetleg belépő potenciális piaci szereplők magatartására is kihathat. A korlátozás ugyanis nem csak arra irányul, hogy az érintett részvényesek nem lépnek be a másik piaci szegmensre, de más vállalkozás piaci megjelenésében való érdekeltsége vagy ösztönöztsége is nyilvánvalóan jelentős mértékben korlátozódik a magatartás által.
- 117.Jelen esetben a két vállalkozás jelentős piaci részesedése és nagy mértékű éves forgalma miatt nem állítható, hogy a megállapodás csak csekély mértékben érinthette volna a belső piac működését. A kölcsönös önkorlátozás gyakorlatilag a teljes magyar árus terjesztői piacot, valamint a lapkiadási piac jelentős részét érinti. (Lásd a fenti 61. pontot.)
- 118.Tekintettel az eljárás alá vontak jelentős együttes piaci részesedésére, a magatartás jelentős potenciális piaci hatására, és mivel a vizsgált magatartás nyilvánvalóan érintheti a közösség tagállamainak lapkiadással és lapterjesztéssel foglalkozó vállalkozásainak magyarországi megjelenését és terjeszkedését, a Versenytanács szerint a tagállamok közötti kereskedelem érzékelhető érintettsége megalapozott.

---

⁵ Közlemény a kereskedelemre gyakorolt hatásról 13. pont.

119. Az alábbiakban, a vizsgált magatartások versenyjogi értékelésekor a Versenytanács egységesen kezeli a Tpv. és az EUMSZ. rendelkezéseit, mivel azok piacfelosztás gyanúját felvető megállapodások esetében mind szövegezésükben, mind kialakult értelmezésükben lényegileg egyezők.

c) A versenykorlátozás

A megállapodás léte

120. A versenyjog által tilalmazott, két vagy több független piaci szereplő közötti megállapodás bizonyításához az szükséges, hogy megállapítható legyen a vállalkozások arra vonatkozó akarategysége, hogy a piacon valamely meghatározott módon kívánnak viselkedni. Versenyjogi értelemben véve megállapodás nem csak írásos szerződés formájában, hanem egyéb módon is létrejöhet. A megállapodás létrejötte nem csak közvetlen (pl. szerződés), hanem közvetett bizonyítékokkal is igazolható. Jelen esetben a részvényesi megállapodás (szerződés) megkötése és módosítása nem kétséges, hogy a fenti értelemben véve megállapodásnak minősül. A megállapodás és tartalma a fenti 19-41. pontokban hivatkozott iratokkal igazolható.

121. A Versenytanács bíróság által is megerősített gyakorlata szerint adott szerződéses rendelkezés kapcsán nem hivatkozhatnak az akarategyezség hiányára a felek azzal sem, hogy a másik piacára belépéstől való tartózkodás csak a létező helyzet rögzítése, illetve egyoldalú tájékoztatás volt. A következetes bírói gyakorlat szerint már egy szerződésben foglalt egyoldalú nyilatkozat is – különösen, ha mindkét szerződő fél hasonló tartalommal teszi meg, vagy ha a nyilatkozat megtételéért cserébe az egyik fél pénzügyi kedvezményben részesül – versenyjogi szempontból megállapodásnak minősül. (Lásd pl. a Vj-140/2006. számú versenyfelügyeleti eljárásban hozott versenytanácsai határozat bírói felülvizsgálata során a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.672/2008/7. számú ítéletét – amelyet a Legfelsőbb Bíróság a benyújtott felülvizsgálati kérelem nyomán helybenhagyott.)

A megállapodás tartalma

122. A Versenytanács értékelése szerint a részvényesi megállapodás 4.2.3. és 6. pontjai együttesen hoztak létre olyan szerkezetet, amely egyfajta piacfelosztásként beleütközik a Tpv. és az EUMSZ. rendelkezéseibe. Ennek okán szükséges azt vizsgálni, hogy pontosan milyen hatóköre volt ezen rendelkezéseknek, milyen tartalommal bírtak.

123. A III. rendű eljárás alá vont vállalkozás 1998. április 1. és 1999. április 6. között, a III-IX. rendű eljárás alá vont vállalkozások 1999. április 6. és 2007. augusztus 15. között, a III-VIII. rendű és a X. rendű eljárás alá vont vállalkozások 2007. augusztus 15. és 2008. július 17. között azt vállalták, hogy nem lépnek be a magyarországi nyomtatott lapok árus terjesztésének nagykereskedelmi (többek között a kiadók és a kiskereskedelmi értékesítési helyek között kiszállítást biztosító szolgáltatás) és kiskereskedelmi árus lapértékesítés piacára, nem lesznek az érintett Lapterjesztő versenytársai, illetve nem terjeszkednek tovább. (Lásd a fenti 28-35. pontokat.) Nem kétséges, és a felek sem hoztak fel azzal szemben érveket, hogy a részvényesi megállapodás 6. pontja a

Lapterjesztőben részvényes kiadók – és rajtuk keresztül teljes vállalkozás-csoportjuk – elé állít korlátot a lapterjesztési piacra való belépést illetően.

124. A Lapterjesztő többségi tulajdonosa, a Lagardère a 4.2.3. pontban 1998. április 1-jén azt vállalta, hogy nem lép be a magyarországi nyomtatott lapok kiadásának magyarországi piacára, nem lesz az érintett kiadók versenytársa. (Lásd a fenti 28. pontot.) A megállapodás formailag a Lagardère kötelezettségvállalását tartalmazza és nem a Lagardère-csoport egészének, vagy a Lagardère-csoport Lagardère-en kívüli tagjainak az elköteleződését. Az eljárás alá vontak számos érvet felhoztak azzal kapcsolatban, hogy a kérdéses rendelkezés valójában ténylegesen csak egyetlen vállalkozásra, és nem a vállalkozás-csoportra korlátozódott (lásd 69-71. pontok). A Versenytanács értékelése szerint ugyanakkor nem férhet kétség ahhoz, hogy a megállapodás tartalmilag mégis azt jelenti, hogy a Lagardère-csoport érdemben nem fog az érintett kiadók piacára belépve velük szemben versenynyomást gyakorolni. A megállapodás ellenkező tartalmú értelmezése mellett ugyanis a kérdéses bekezdéseknek nem lenne valós tartalma. A Versenytanács pedig azzal az egyszerű feltételezéssel él, hogy nyereségérdekelt, komoly, nemzetközileg is jegyzett vállalkozások jogi tanácsadók bevonásával nem kötnek tartalmilag értelmetlen megállapodásokat. Ezzel összefüggésben felhívja a figyelmet a Versenytanács arra, hogy a kikötés valós hatásának ilyen értelmezését adja tulajdonképpen a VIII. rendű eljárás alá vont is (lásd 71. pont). Megjegyzi továbbá a Versenytanács, hogy még a kérdéses rendelkezés – eljárás alá vontak szerinti – szűkebb értelmezése mentén is versenykorlátozó célzatúnak minősül a – kölcsönös versenytilalmi és piacfelosztó célú – kikötés, a különbség valójában csak annyiban jelentkezik, hogy a hatása szélesebben érvényesült.

A versenykorlátozó célzat – horizontális piacfelosztás

125. A közösségi és magyar joggyakorlat szerint a versenykorlátozó célzat keretén belül elsősorban a megállapodás természetét, „szokásos”-tipikus következményeit kell vizsgálni, nem pedig a vállalkozások szubjektív szándékait bizonyítani. A gazdasági kontextus feltárásának egyik eleme lehet a felek motiváltságának tisztázása. Különösen igaz ez a Tpv. szövegezése esetén (célzat, hatással lehet, hatás). Továbbá az EU Bíróság ítélezésének elismert tétele szerint az, hogy egy megállapodásnak a versenykorlátozó célzaton túl más, legitim célja is van, nem jelenti azt, hogy a jogsértés célzat alapon ne lenne megállapítható.⁶

126. A Versenytanács szerint nem lehet kétséges, hogy a Lagardère, valamint az érintett kiadók versenytilalmi kikötéseket tettek, illetve kötelezettségeket vállaltak, melyek versenykorlátozó célzata nyilvánvaló. Ezt a következtetést a megállapodás tartalma (lásd 122-124. pontok) mellett igazolja az is, hogy

- részvényesi megállapodás 6. pontja a címe szerint a versenyszabályokkal foglalkozik.
- a részvényesi megállapodás versenyszabályokkal foglalkozó rendelkezéseihez kapcsolódó 4. számú mellékletének a címe „A verseny korlátozására vonatkozó kivételek”.

⁶ 96-102, 104, 105, 108 és 110/82 sz. egyesített ügyek, NV IAZ International Belgium és mások kontra Bizottság; (1983) ECR 3369

- a kiadók a megállapodásban vállalták, hogy nem fognak semmilyen olyan tevékenységet folytatni, ami a Lapterjesztő tevékenységével – lapok egyes példányai nagykereskedelmi vagy kiskereskedelmi értékesítésének tekintetében – közvetlenül vagy közvetve versenyez, és nem végeznek semmilyen olyan tevékenységet, ami a Lapterjesztő tevékenységével közvetlenül versenyez.
- A Lapterjesztő nem fog kiadói tevékenységet folytatni. A kiadók egymás horizontális viszonyban lévő versenytársainak tekinthetők, amennyiben az érintett lapok azonos piacra tartoznak. Mivel a megállapodás 4.2.3. pontja általában szól a kiadói tevékenységtől való távolmaradásról, így a versenytilalmi cél alappal feltételezhető.

127.A Versenytanács rámutat, hogy adott szerződéses rendelkezés versenykorlátozó célzatának elemzése során a szerződéses nyilatkozat értelmezésének polgári jogban elfogadott általános elvei iránymutatóak lehetne. A Fővárosi Ítéltábla a szintén a lapterjesztési piacot, ezen belül a Magyar Posta lapterjesztési üzletágának privatizációs ügyletét érintő, a Lapterjesztő és fő tulajdonosa aktív közreműködésével létrehozott versenykorlátozó megállapodás értékelése során is hasonló elvet követett:

„A rendelkezésre álló szerződések, mint abszolúte objektívnek tekinthető okirati bizonyítékok, továbbá az alperesi vizsgálat során feltárt, a szerződések megkötését megelőző tárgyalásokról készült emlékeztetők, a felperesek eljárás során tett nyilatkozatai és az egyéb bizonyítékok alapján egyértelműen megállapítható - a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 207.§-ának (1) bekezdése szerint a felek szerződési nyilatkozatát úgy értelmezve, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett -, hogy a felperesi vállalkozások piacfelosztó megállapodást kötöttek egymással, céljuk a gazdasági verseny korlátozására, megakadályozására irányult, megállapodásuk pedig hatással lehetett az európai uniós tagállamok közötti kereskedelemre is.” (FÍ 2.Kf.27.672/2008/7.)

128.Osztja a Versenytanács azon eljárás alá vonti álláspontot, mely szerint a lapterjesztési és lapkiadási piacok egymással vertikális viszonyban lévő piacok. Jelen versenyfelügyeleti eljárásban azonosított tényállás alapján a versenykorlátozás a vertikum menti elmozdulás ellen irányult: (1) a lapterjesztő nem válik lapkiadóvá, (2) a lapkiadó(k) a fennálló viszonyokon túlmenően nem válnak lapterjesztővé. A piacokat a szereplők felosztották egymás között, ami így az utóbbi esetben kizárólagos értékesítési csatornákat is kijelölt.

129.A piacfelosztás vertikális üzleti kapcsolatban lévő olyan felek között jött létre, amelyben a kiadók és a terjesztő egymásra is utaltak. A Lapterjesztő hálózatát a kiadók lapjai tölt(he)ik fel. Ha nem kerül a terjesztő hálózatba elegendő lap, akkor az keveset ér, fenntartása veszteséges. A kiadóknak pedig üzletileg is racionális választás lehet saját hálózat üzemeltetése helyett a Lapterjesztő szolgáltatását igénybe venni. A kiadóknak a Lapterjesztő hálózatának igénybevétele eredményező megállapodása így kizárólagosságot is kölcsönöz a megállapodásnak.

130.A versenytilalmi rendelkezések ugyanakkor horizontális jellegű, piacfelosztásban megnyilvánuló versenykorlátozást jelentettek, hiszen – a piac fejlődésének adott időszakától függően tényleges vagy potenciális – versenytársak horizontális kapcsolatait érintették.

131. Egyfelől a lapkiadók oldaláról a lapterjesztési piacon való megjelenés egyfajta természetes terjeszkedési, bővülési iránynak minősülhet, a terjesztés irányába történő vertikális elmozdulás (integráció) adott körülmények között racionális lépés lehet lapkiadó vállalkozás(ok) számára, a rendelkezésükre álló lap-portfólió és piacismeret a piacrалépés tekintetében jelentős versenyelőnyként szolgálhat. Megjegyzi a Versenytanács, hogy éppen a lapkiadók ilyen típusú terjeszkedési célja megjelent az 1990-es évek közepétől kezdve. (Lásd többek között az eljárás alá vontak jelen eljárás során tartott versenytanácsi tárgyaláson tett nyilatkozatait – Vj-195/2007/126.) A lapterjesztési piacra való kiadói belépés más oldalról ténylegesen létre is jött, hiszen a KLK az árus lapterjesztési piacon volt jelen, míg az előfizetéses terjesztés piacán jelen van a MédiaLog (lásd 57. és 66. pontok). (Megjegyzi a Versenytanács, hogy a lapterjesztési piacon való tényleges kiadói jelenlét időszakával kapcsolatos további következtetések a megállapodás hatásával kapcsolatos elemzéshez kötődnek.)
132. Horizontális jelleget öltött a megállapodás azon része is, amely a hazai lapterjesztésben érdekelt Lagardere csoport magyarországi lapkiadási piacra való belépése elé állított korlátot. A Lagardere csoport nemzetközi szinten ugyanis nem csak lapterjesztés, hanem a lapkiadás piacán is jelentős szereplő. Ilyen összefüggésben a Lagardere csoport megjelenése a lapkiadási piacon akár természetes folyománya is lehetett volna annak a fejleménynek, hogy a vállalkozás-csoport megjelent Magyarországon a lapterjesztési üzletágban. A Lagardere csoport tehát a lapkiadási piacra potenciálisan belépő szereplőnek minősül és így versenykorlátozó a célzata annak a rendelkezésnek, amelynek révén a Lagardere mintegy tudatja a kiadókkal, hogy nem lép be versenytársként a piacra. Megjegyzi a Versenytanács, hogy a kikötésnek ezt a célzatát egyértelműen erősíti VIII. rendű eljárás alá vont nyilatkozata, amelyben az üzleti bizalom kialakításának szükségessége körében kifejti, hogy számukra (azaz a kiadók számára) szükséges volt egyfajta piacrалépéstől való tartózkodásra vonatkozó nyilatkozat a Lagardere-től (lásd 71. pont).
133. A Versenytanács nem ért egyet azzal a megállapítással, mely szerint a lapkiadási piac sok szereplő sok termékének versenyével jellemezhető, és egy ilyen piacon egy potenciális versenyhatást jelentő vertikális irányú piaci terjeszkedés (azaz a Lagardère-csoportnak a lapkiadási piacra való belépésének) tiltása érzékelhető hatással valószínűsíthetően nem járhat. A Versenytanács szerint a Lagardère-csoport számára reális üzleti alternatíva, hogy a más országokban már bevezetett termékeivel, vagy azok egy részével megjelenik a kiadási piacon, vagy a Magyarországon már jelenlévő kiadók feletti irányításszerzés révén jelenik meg a lapkiadói piacon. Piacra lépés esetén a Lagardère-csoport a Versenytanács szerint mérete és piaci ismeretei miatt képes lehet érdemi versenynyomás kifejtésére.
134. Az eljárás alá vontak hivatkoztak arra, hogy a Lagardère-csoport ténylegesen nem tartotta be a megállapodásban vállalt kötelezettséget, hiszen licenc formájában ugyan, de érdekelt a magyar lapkiadási piacon 2001-től. (Lásd a fenti 6. és 14. pontokat.) A Versenytanács ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy e lépésnek több értelmezése is lehetséges. Az egyik szerint (amit az eljárás alá vontak kiemeltek) az, hogy e lépés is jelzi, hogy a megállapodást nem tartották be, nem volt hatása. Egy másik lehetséges értelmezés azonban az, hogy a Lagardère-csoport így üzent a magyar piacon lévő kiadóknak. Ahogy az Elle lapok, illetve a Marie Claire megjelenhettek, úgy más, a csoporthoz tartozó lap is megjelenhet a lapkiadási piacon abban az esetben, ha a kialakult egyensúly megbomlana és a kiadók belépnének a terjesztési piacra, vagy terjeszkednének azon. (A tények alapján egyáltalán nem lehet kizárni, hogy ez a kismértékű piacra lépés is elégséges volt ahhoz,

hogy a kiadók a megállapodásban foglaltak szerint járjanak el. Ezzel kapcsolatban utal a Versenytanács arra, hogy a piacfelosztás a tarifátárgyalások során – lásd 38-41. pontok – is befolyásolhatta a felek motivációit és szintén rámutat a megállapodás horizontális jellegére.)

135. Az eljárás alá vontak felhívták a figyelmet arra, hogy az 1998-99-es időszak értékelése kapcsán nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a piaci viszonyok mások voltak, mint később, illetve azt a tényt, hogy a részvényesi megállapodás megkötésére egy befektetési tulajdonrész szerzés kapcsán került sor. Az utóbbi szempont az európai és a magyar fúziós joggyakorlatban már régóta jelen van. Ezzel kapcsolatban a Versenytanács megjegyzi, hogy a részvényesi megállapodás ugyan valóban köthető a Magyar Posta lapterjesztési üzletágának privatizációs ügyletéhez, ám a Tpv. adott időszakban hatályos rendelkezései alapján nyilvánvalóan nem képezhetette az összefonódás engedélyezésére irányuló Vj-60/1998. számú eljárás tárgyát, így az azt lezáró határozat sem terjedhetett ki erre a megállapodásra. (Hozzáteszi a Versenytanács, hogy maguk a felek sem csatolták a megállapodást kérelmükhöz és a jelen eljárás során is kifejtett álláspontjuk szerint ez nem is volt kötelezettségük, hiszen arra az engedély – így az eljárás sem – az adott időszakban nem terjedhetett ki.) Mindezzel együtt az adott korlátozás indokai között elvileg megjelenhetnek azok a szempontok, hogy arra az 1998-as – privatizációval egybekötött – felvásárlási ügylettel összefüggő, ahhoz kapcsolódó, többek között befektetésvédelmi céllal volt szükség. A Versenytanács álláspontja szerint ugyanakkor ezen szempontokat elsősorban nem a versenykorlátozás léte, hanem annak esetleges mentesülése körében szükséges elemezni.
136. Mindezzel együtt rámutat a Versenytanács arra a nyilvánvalóan érzékelhető körülményre, hogy a Magyar Posta lapterjesztési üzletágának privatizációja kapcsán az árus lapterjesztési piacon megjelenő befektető, a Lagardere több olyan megállapodást is kötött, amely – piacfelosztó céllal – a befektetését volt hivatott védeni. Ilyen megállapodást tárt fel a GVH a Vj-140/2006. számú versenyfelügyeleti eljárás során, ahol az előfizetéses lapterjesztés piacán jelen levő Magyar Postával kötött ilyen jellegű megállapodást a Lagardere csoporthoz tartozó Lapterjesztő, és ilyen megállapodás a tárgya a jelen eljárásnak is. Ezek a megállapodások együttesen a magyar piacon jelen levő minden (potenciális) versenytárs elől lezárták a belépést a Lapterjesztő piacára, egyfajta teljes piaclezárást megvalósítva. Anélkül, hogy a Versenytanács a mentesülés kérdésének részletes elemzését előrebocsátaná, annyit szükséges leszögezni, hogy nyilvánvalóan minden piacfelosztó megállapodás jár – sok esetben a versenyjog által el nem ismert! – befektetésvédelmi céllal. A mentesülés feltételeinek rendszeréből nyilvánvalóan következik, hogy ez az arányosság nem teljesülhet, a korlátozás már a – tényleges vagy potenciális – verseny teljes kizárását jelentené.
137. A Versenytanács figyelemmel volt a felek azon előadására is, mely szerint a korlátozások valójában a privatizációs kiírásban foglaltaknak, illetve a folyamat eredményének köszönhetőek. Ezzel összefüggésben a Versenytanács megállapította, hogy privatizációs kiírásai feltételek valóban tartalmaztak ösztönzőket a privatizációban történő kiadói részvétellel kapcsolatban, ám mindez nyilvánvalóan nem lehet egyenes következménye annak, hogy a felek a vizsgált tartalmú, piacfelosztó, versenykorlátozó megállapodást fogadjanak el. A privatizációs kiírásai feltételek egyrészt nem kötelezték feltétlenül a pályázókat arra, hogy kiadói részvétellel alakuljon konzorcium, az csak előnyként fogalmazódott meg. Nem volt szükségszerű továbbá, hogy egy ilyen konzorciumban olyan stratégiai befektető is részt vegyen, amelynek terjesztői és kiadói háttere is van. Mindezzel együtt nem vitatja a Versenytanács, hogy a pályázói összetétel az adott piaci

körülmények között ezzel együtt a felek racionális döntésének következménye és akár a fogyasztók számára is előnyökkel járt. Am még ebben az esetben sem indokolhatja az adott pályázói összetétel, hogy a kérdéses tartamú és tartalmú, piacfelosztó célzatú korlátozást építsen be a részvényesi megállapodásba. Mindez azt jelenti, hogy a privatizációs folyamattal összefüggésben megjelenő esetleges állami ráhatás semmiképpen nem befolyásolhatja a Versenytanácsnak a jogsértés fennállásával kapcsolatos következtetését, ám némileg szerepet játszhat a jogsértés súlyának megítélése kapcsán, amelyet a Versenytanács a szankció kiszabása körében tart szükségesnek értékelni.

138. Megvizsgálta továbbá a Versenytanács azt az eljárás alá vonti előadást is, miszerint a verseny hálózatos jellege folytán valójában természeténél fogva nem lehet versenykorlátozó a kikötés abban az időszakban, ahol a „hálózatok közötti verseny már eldőlt”, azaz a KLK piacról való kilépése után. Előrebocsátja a Versenytanács, hogy az adott érvelés – amennyiben elfogadná a Versenytanács a „hálózatok közötti verseny” létevel és fejlődésével kapcsolatos eljárás alá vonti elemzés minden elemét – egyik oldalon éppen azt támasztja alá, hogy igen súlyos szerepe volt a verseny kimenete szempontjából a megállapodásnak, hiszen befolyásolta a bizonyos „hálózatok közötti versenyt”. (Ezzel kapcsolatban a Versenytanács a megállapodás hatása kapcsán el is végezte az elemzését lentebb.). Ráadásul az adott érvelést abban a tekintetben nem is tartja elfogadhatónak a Versenytanács, hogy a hálózatos iparágak tekintetében a verseny nem értelmezhető leegyszerűsítve akként, hogy az adott pillanatban egyszer és mindenkorra eldőlt, azt követően már a piaci szerkezet nem változtatható. (Ilyen jellegű leegyszerűsítés elképzelhető esetleg egy tenderező piacon, ahol a kiíró a pályázat révén valamely kizárólagos vagy különleges jogot biztosít az indulóknak és azt követően meghatározott időszakig a felek valamely – természetes vagy mesterséges (jogi) – abszolút korlát révén nem képesek belépni a piacra. A lapterjesztési iparág kapcsán ilyen jellegű abszolút korlátot a Versenytanács nem azonosított (lásd 102. pont) és az eljárás alá vontak sem mutattak rá ilyenre. Mindez azt jelenti, hogy a piacra való belépés – amellyel kapcsolatban ugyan azonosíthatóak korlátok (lásd 101. pont), ám azok nem abszolút korlátok – valamely szinten lehetséges, így az azt mesterséges úton – vö. piacfelosztó célzatú megállapodás révén – megnehezítő eszköz természeténél fogva versenykorlátozónak minősül.

A megállapodás versenykorlátozó hatása 1998-1999-ben

139. A megállapodás hatásának értékelését megelőzően a Versenytanács előrebocsátja, hogy – amint arra a Legfelsőbb Bíróság több eseti határozatában (lásd pl. Kfv.II.39.058/2005/2.szám) is rámutatott – a gazdasági versenyt megakadályozó, korlátozó, torzító cél, illetve az ilyen hatás kifejtésére alkalmas magatartás - a Tpv. 11.§-ának (1) bekezdése helyes értelmezése alapján – önmagában jogsértő, ezért a tényleges piaci hatás vizsgálata a jogsértés megállapításához ilyen esetben szükségtelen. A hatás fennállása így kizárólag a jogsértés súlyának megítélése kapcsán válik releváns tényezővé.
140. A részvényesi megállapodás 1998-ban jött létre, a Magyar Posta lapterjesztési üzletága privatizációjának időpontjában, amikor a külföldi szakmai befektető piacra való belépéséhez valószínűsíthetően erős garanciák voltak szükségesek, így befektetés-védelmi szempontból indokoltak lehettek bizonyos kapcsolódó versenykorlátozások. A

Lagardere igényelte a kiadókkal szembeni versenytilalmi kikötéseknek a szerződésekben való megjelenését (lásd többek között Vj-195/2007/9. számú irat 5. számú melléklet).

141. Ugyanakkor a versenykorlátozó hatás éppen ennek megfelelően ilyen időszakban tényleges is. Amint rögzített tényállásból is látszik (lásd 57. pont), a kiadók 1998. elején komolyan számoltak azzal, hogy nem a Lapterjesztő szolgáltatására alapozva értékesítik lapjaikat.

142. A KVK és a mögötte álló lapkiadók, mint az induló lapterjesztő ügyfeleinek induláskori átmeneti kizárólagos elköteleződése szükségesnek nem, de a Lagardère – és semmiképp nem a verseny – szempontjából némiképp indokoltnak tekinthető az 1998-1999-es időszak vonatkozásában. A Lagardère számára a lapkiadóknak a Lapterjesztőtől való elpártolásának a lehetősége (az érintett lapkiadók önálló terjesztőhálózattal való piaci megjelenése miatt jelentkező potenciális verseny) a Versenytanács szerint e vizsgált időszakban még valós veszélyként jelentkezett és így ebben az időszakban megállapodás versenykorlátozó hatása is megállapítható. Ugyanakkor ez a hatás annyiban nyilván korlátozott volt, hogy a megállapodásnak nem volt részese minden magyar lapkiadó.

143. A fentieket is összegezve, a versenykorlátozó hatás mellett több érv is szól:

- a magyar árus lapterjesztési piacon 1995-1999 között jelen volt a KLK lapterjesztő, amelyet kiadók (többek között a Springer, a Sanoma (jogelődje: Erasmus Press), a Népszabadság, Ringier, Semic-Interprint, HVG) hoztak létre és működtettek.
- a Lapterjesztő maga sem zárta ki annak a lehetőségét, hogy az egyes kiadók az árus terjesztési piacra belépjenek. (Vj-195/2007/38. számú irat 14. pont).
- a részvényesi megállapodás 6. része és 4. melléklete is elismeri, hogy a kiadók képesek (lehetnek) bizonyos módokon saját terjesztésre, ezek a rendelkezések éppen ennek a lehető legszűkebb keretek között tartását célozzák. A kiadók egy része próbálkozott is a lapterjesztéssel. (Vj-195/2007/66.) 2000 után is volt olyan kiadó, amely számba vette a piacra lépés lehetőségét.
- a Ringier és a Sanoma az előfizetéses lapterjesztés piacán beléptek a piacra a MédiaLog megalakításával. Az országos előfizetéses lapterjesztés és az országos nagykereskedelmi árus lapterjesztés közötti átjárás nem lehetetlen. Az egyiket végző a másik piacára potenciális belépőnek tekinthető. (A Versenytanács ebben a vonatkozásban megjegyzi azt is, hogy a Vj-40/2008. számú versenyfelügyeleti eljárásban a Népszabadság, a Ringier, és a Sanoma elismerték az országos előfizetéses és a nagykereskedelmi árus lapterjesztés piaci közti átjárást, lásd Vj-195/2007/81.) Noha a MédiaLog megjelenése egy későbbi időszakra tehető, a piacra lépés ténye maga azt jelzi, hogy elvben ez már korábban is megtörténhetett volna. Például a Magyar Posta által. Az, hogy ez nem történt meg, egyebek mellett (de leginkább) azzal magyarázható, hogy a Lapterjesztő és a Magyar Posta ebben a tekintetben versenykorlátozó megállapodást kötöttek (Lásd a Vj-140/2006/69. számú Versenytanácsi határozat 10. pontját.)
- a tarifátárgyalások során is az alkuban ez a kérdés (fenyegetés formájában) felmerült. (A lapkiadók azzal a szándékkal vették elő a versenytilalmi klauzula törlésének érvét, hogy alacsonyabb terjesztési jutalékot érjenek el. Úgy ítélték meg, hogy a

versenytilalmi kikötés megszüntetése miatti kockázatnövekedés veszélyét a Lapterjesztő igyekszik elkerülni.)

144.Összességében tehát a Versenytanács szerint megállapítható, hogy a fenti időszakban a versenytilalmi rendelkezések a verseny korlátozásával járó hatást kifejtettek, amely csak szűk körben érvényesülhetett. A Versenytanács megjegyzi, hogy ez az időszak vonatkozásában a de facto versenykorlátozást a Lagardere maga is elismerte (lásd 70. pont).

Az 1999 és 2008 között érvényes megállapodás versenykorlátozó hatása

145.Bár az alternatív lapterjesztés 1998-99-ben 20 % feletti részesedést is elért egyes kiadványok terjesztésében, ám a KLK kiszorult a piacról. Ugyan az alternatív hálózatokon keresztül terjesztett lapok mennyisége 2006-tól kezdett megint emelkedni és esetenként, egyes lapok terjesztése esetében közel 5 %-os piaci részesedést értek el a Lapterjesztőtől független vállalkozások, egyes kiadók értékelése szerint a piacon nincs számottevő alternatív terjesztő. (Vj-195/2007/18.)

146.A legtöbb Lapterjesztőben részvényes kiadó gazdaságossági okokra hivatkozva egyáltalán nem, de még a terjesztést ténylegesen végző Springer is úgy nyilatkozott, hogy nem volt képes olyan mértékben saját terjesztést végezni, ami a megállapodás által már tilalmazott lett volna. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy van azért olyan kiadó, amely több mint ezer árushelyet üzemeltet országszerte. (Vj-195/2007/14.)

147.A Vj-140/2006. számú versenyfelügyeleti eljárásból ismert, hogy a Magyar Posta 2001-2007 között szinte folyamatosan számolt a lapterjesztői piacra való belépéssel, azt üzletileg megvalósítható alternatívaként kezelte. A piacra lépésre egyebek mellett azért nem került sor, mert a Lapterjesztővel megfelelő terjesztési díjban tudott megállapodni és a versenyjogba ütköző, kölcsönös megnemtámadási szerződést tartott fenn. (Lásd például a Vj-140/2006/69. számú Versenytanácsi határozat 13., 15., 23-24., 26., 34. pontját.)

148.Összességében a Versenytanács szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem igazolható, hogy az 1999-et követő időszakban a versenytilalmi rendelkezések valóban kifejtettek versenykorlátozó hatást, ám a fentiek megerősítik a megállapodás versenykorlátozó célzatának, a potenciális versenytársak közötti piacfelosztás létét.

d) A mentesülés kérdése

149.A Versenytanács már a Vj-67/1999/38. számú határozatában megállapította, a vertikális gazdasági kapcsolatoknak nemegyszer szükségszerű velejárója a verseny bizonyos mértékű korlátozása, ezért is jöttek létre a csoportmentességi rendeletek, illetőleg tartalmazza a törvény az egyedi mentesítés lehetőségét a Tpv. 17. §-ban, illetve az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésében. A Versenytanács – fentebb részletesen kifejtett – értékelése szerint a jelen eljárásban vizsgált megállapodás ránézésre ugyan vertikális jelleget ölt – hiszen a piacon ténylegesen két különböző szinten elhelyezkedő felek között kötött – ám az adott rendelkezések nyilvánvaló horizontális piacfelosztásra irányuló célzattal születtek meg.

150. Mindezzel együtt a Versenytanács megvizsgálta, hogy részvényesi megállapodás kérdéses rendelkezései kielégítenék-e az adott időszakban – azaz 1998. április 1. és 2003. március 30. – a releváns vertikális kapcsolat tekintetében hatályos csoportmentesítési rendelet előírásait. Ezzel kapcsolatban a Versenytanács megállapította, hogy megállapodás elvileg a régi, kizárólagos forgalmazásra vonatkozó csoportmentesítési rendelet hatálya alá tartozna, hiszen létezhet egyfajta kizárólagos forgalmazási megállapodásra utaló olvasata is a rendelkezésnek. A megállapodás ugyanakkor nyilvánvalóan nem elégítette ki – még vertikális jellegének figyelembevételére esetén sem – a régi csoportmentesítő rendelet előírásait, hiszen a 2. § (1) bekezdésébe ütközően nem egy szállító és egy forgalmazó között kötött. Megállapítható továbbá vertikális megállapodások tekintetében 2003. április 1-jét követő időszakban hatályos vertikális csoportmentesítési rendelet sem mentesítette volna a megállapodást, figyelemmel egyrészt a 4. § a) pontjára – hiszen a versenytilalmi kötelezettség határozatlan időre szólt (és nem érintette helyiségek bérletét) –, másrészt az 1. § (4) bekezdésére – hiszen a megállapodás (a potenciális) versenytárs vállalkozások között jött létre kölcsönös versenytilalmi rendelkezéssel.
151. A fentiek értelmében a versenykorlátozó céllal megkötött megállapodás 2005. július 13-ig elvileg egyedi mentesítés, illetve azt követően mentesülés révén válhatna jogszerűvé. A felek a megállapodás egyedi mentesítését az arra irányadó időszakban nem kérték, így a megállapodás ezen időszakban formai okból sem mentesülhetett. A mentesülésre irányadó időszakban továbbá a Tptv. 20. § alapján az – egyedi vagy csoportos – mentesülés feltételeinek érvényesülésének bizonyítása az arra hivatkozó felekre hárul, amelynek a Versenytanács értékelése szerint nem tettek eleget. Mindez azt jelenti, hogy a 2005. július 14-ét követő időszak tekintetében sem állapítható meg – sem a csoportos, sem – az egyedi mentesülés léte.
152. Mindezzel együtt a Versenytanács megvizsgálta a felek által a korlátozás összefonódással összefüggő, járulékos jellegével kapcsolatosan előadott érveit, annak tükrében, hogy egy összefonódáshoz kapcsolódó, ún. járulékos korlátozásnak az összefonódás engedélyezése körében történő jóváhagyása valójában adott versenykorlátozó megállapodás egyfajta mentesítésének is minősülhet. Megjegyzi a Versenytanács, hogy éppen a versenykorlátozó megállapodások mentesítési rendszerének megváltozása (lásd 89. pont) nyomán az összefonódásokat engedélyező határozat valójában nem terjedhet ki ezen korlátozásokra, hiszen nem ismeri a jogrend a hatósági aktussal történő mentesítés intézményét. Ez a változás is azt jelzi, hogy a járulékos korlátozás engedélyezhetőségének kérdése szoros összefüggésben van annak esetleges mentesülésével.
153. Ahogy arra a Versenytanács fentebb (lásd 135. pont) már rámutatott, a GVH-nak a Tptv. alapján (lásd a 30. § (5) bekezdést) csak 2001. február 1-től kell(ett) figyelembe vennie és értékelnie az összefonódáshoz kapcsolódó versenykorlátozásokat az összefonódások engedélyezésére irányuló eljárások során, így azok szükségképpen csak külön eljárás tárgyát képezhették. Mindezzel együtt az adott korlátozások természetesen versenykorlátozó mentesülésének vizsgálatakor a fent kifejtettek szerint az összefonódások engedélyezése során a szükséges (járulékos) versenykorlátozások értékeléséhez figyelembe vett szempontok és elvek a jelen esetben is megfelelően alkalmazhatók. A Versenytanács ezt az értékelést a közösségi jogban kialakult gyakorlat tükrében végezte el, figyelemmel arra, hogy mindez irányadó a jelen eljárásban és a Tptv. alkalmazása során kialakított gyakorlat sem tér el ettől.

154. A Bizottságnak az összefonódásokhoz közvetlenül kapcsolódó és azokhoz szükséges korlátozásokról szóló 2005. március 5-i közleményének⁷ (a továbbiakban: KSZK Közlemény) – amely a korábbi joggyakorlatot foglalja össze – 7. pontja szerint az olyan korlátozásoknál, amelyek nem tekinthetők az összefonódás megvalósításához közvetlenül kapcsolódónak és szükségesnek, az EUMSZ. 101. és 102. cikkei potenciálisan alkalmazhatóak maradnak. Az összefonódást kiegészítőnek nem tekinthető megállapodásokat és megegyezéseket az EUMSZ. 101. és 102. cikke, valamint a kapcsolódó jogszabályok és közlemények szerint kell értékelni. Ezek esetleg alkalmazandó nemzeti versenyszabályok tárgyát is képezhetik. Ezért az olyan megállapodásokra, amelyek a verseny korlátozását tartalmazzák, de amelyeket nem tekintenek az összefonódás megvalósításához közvetlenül kapcsolódónak és szükségesnek ennek a közleménynek az alapján, mégis kiterjedhetnek ezek a rendelkezések.
155. A KSZK Közlemény versenytilalmi záradékokkal foglalkozó 19-20. pontjai szerint az előbb említett versenytilalmi záradékok – határozott időtartam esetén is – csak akkor igazolhatóak az összefonódás megvalósításának jogos célkitűzése révén, ha időtartamuk, földrajzi alkalmazási területük, tárgyuk és a hatályuk alá tartozó személyek szempontjából nem haladják meg azt a mértéket, ami indokoltan szükséges annak a célnak az eléréséhez. A záradék indokolt egy legfeljebb háromévi időszakra, ha a vállalkozás átadása magában foglalja az ügyfélkör átadását, mind az üzleti és cégérték, mind a know-how formájában. Amikor csak az üzleti és cégérték szerepel benne, legfeljebb kétévi időszakra indokoltak.
156. Megállapítható az is, hogy a jelen eljárásban vizsgált versenytilalmi rendelkezések mindegyikének az időtartama határozatlan. A Versenytanács szerint - egyéb szempontokat félretéve – önmagában ez alapján is megállapítható, hogy vizsgált korlátozás nem szükséges, annak időtartama meghaladja azt, amit egy összefonódás megvalósítása rendszerint megkövetelne.
157. A KSZK Közlemény 12. pontja szerint ahhoz, hogy a korlátozást az összefonódás megvalósításához közvetlenül kapcsolódónak lehessen tekinteni, annak szorosan kell kapcsolódnia magához az összefonódáshoz. Nem elégséges az, hogy egy megállapodás ugyanabban a helyzetben vagy ugyanabban az időpontban jött létre, mint az összefonódás. Azok a korlátozások, amelyek az összefonódáshoz közvetlenül kapcsolódnak, közgazdasági szempontból a fő ügylethez kapcsolódnak, és az a céljuk, hogy gördülékeny átmenetet tegyenek lehetővé az összefonódás utáni, megváltozott vállalati struktúrához.
158. A KSZK Közlemény 13. pontja szerint a megállapodásnak az összefonódás megvalósításához szükségesnek kell lennie. Ez azt jelenti, hogy az ilyen megállapodás hiányában az összefonódást nem, vagy csak sokkal bizonytalanabb feltételek, lényegesen magasabb költségek mellett, érzékelhetően hosszabb időszak alatt vagy jóval nehezebben lehetne megvalósítani. Az összefonódás megvalósításához szükséges megállapodások jellemzően az átadott érték védelmére, az ellátás folyamatosságának a korábbi gazdasági egység felbomlása utáni fenntartására, vagy az új egység beindításának elősegítésére irányulnak. Annak meghatározásakor, hogy egy korlátozás szükséges-e, helyénvaló, ha nemcsak a jellegét veszik figyelembe, hanem arról is megbizonyosodnak, hogy

---

⁷ HL C 56., 2005. 3. 5., 24-31. o.

időtartama, tárgya és alkalmazásának földrajzi területe nem haladja meg azt, amit az összefonódás megvalósítása rendszerint megkövetel. Ha ugyanolyan hatékony más lehetőségek állnak rendelkezésre ennek a jogos célnak az elérésére, a vállalkozásoknak azt kell választaniuk, amely objektíve a legkevésbé korlátozza a versenyt.

159.A 4.2.3. pontban található korlátozás a Versenytanács szerint tárgya szerint nem minősíthető szükségesnek. A Lagerdere (a vevő) kötelezettségvállalása a fenti szempontok alapján nyilvánvalóan nem indokolható.

160.A fentiek alapján a Versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált piacfelosztást eredményező versenytilalmi kötelezettségvállalások időtartamuk miatt nem szükségesek és nem is indokoltak.

161.A KSZK Közlemény 17. pontja szerint egy összefonódási ügylethez kapcsolódó korlátozás szolgálhatja a vevő vagy az eladó hasznát. Általában véve a vevőnek nagyobb szüksége van arra, hogy bizonyos védelemben részesüljön, mint az eladó ennek megfelelő igénye. A vevő az, akinek meg kell bizonyosodnia arról, hogy a megszerzett vállalkozás teljes értékét megszerzi. Ily módon, általános szabályként, azok a korlátozások, amelyek az eladó hasznát szolgálják, vagy nem kapcsolódnak közvetlenül és nem szükségesek egyáltalán az összefonódás megvalósításához, vagy terjedelmüknek és/vagy időtartamuknak korlátozottabbnak kell lennie, mint a vevő hasznát szolgáló záradékokénak. Ezzel kapcsolatban a Versenytanács megjegyzi, hogy a vizsgált versenytilalmi rendelkezések egyfelől ugyan a vevőre (az II. rendű eljárás alá vontra) vonatkoznak, másfelől azonban nem az eladók tették. Az eljárás alá vont kiadó vállalkozások (a III-X. rendű eljárás alá vont vállalkozások) nem voltak eladói a Magyar Posta árus lapterjesztő üzletágának (a Lapterjesztőnek).

162.A KSZK Közlemény versenytilalmi záradékokkal foglalkozó 18. pontja szerint az eladóra a vállalkozás vagy annak egy részének átadásával kapcsolatban kiszabott versenytilalmi kötelezettségek az összefonódás megvalósításához közvetlenül kapcsolódhatnak vagy ahhoz szükségesek lehetnek. Annak érdekében, hogy az átadott eszközök teljes értékét megszerezze, a vevőnek képesnek kell lennie arra, hogy bizonyos védelmet élvezzen az eladó által támasztott versennyel szemben, annak érdekében, hogy az ügyfelek lojalitását megszerezze, valamint elsajátíthassa és kiaknázhassa a know-how-t. Az ilyen versenytilalmi záradékok garantálják, hogy az átadott eszközök teljes értéke átkerüljön a vevőhöz, ami általában mind fizikai, mind immateriális eszközöket jelent, mint például a felhalmozott üzleti és cégérték vagy az a know-how, amelyet az eladó fejlesztett ki. Ezek nemcsak, hogy közvetlenül kapcsolódnak az összefonódáshoz, de szükségesek is annak megvalósításához, mert nélkülük indokolt okai lennének annak a feltételezésnek, hogy a vállalkozás vagy egy részének eladása nem teljesülhetett.

163.Ezzel kapcsolatban azonban a Versenytanács emlékeztet a KSZK Közlemény versenytilalmi záradékokkal foglalkozó 22-23. pontjaira, melyek szerint a versenytilalmi záradék földrajzi kiterjedését arra a területre kell korlátozni, amelyen az eladó a tárgyhoz tartozó termékeket vagy szolgáltatásokat az átadás előtt kínálta, mivel a vevőnek nem kell védelem az eladó által támasztott versennyel szemben olyan területeken, amelyekre az eladó korábban nem hatolt be. Ez a földrajzi terjedelem nem terjeszthető ki olyan területekre, amelyekre az eladó tervezte a belépést a tranzakció időpontjában, feltéve, hogy már eszközölt befektetéseket ennek a lépésnek az előkészítésére. Nem tekinthető szükségesnek az eladó által támasztott versennyel szembeni védelem azokon a földrajzi

vagy termékpiacokon, ahol az átadott vállalkozás nem volt aktív az átadás előtt. Azaz, a szóban forgó megállapodásban foglalt korlátozások versenyjogilag nem elfogadhatóak.

164.A fentiek alapján a Versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy a vizsgált piacfelosztást eredményező versenytilalmi kötelezettségvállalások tartalmuk miatt sem szükségesek és nem indokoltak.

165.A Versenytanács megvizsgálta a KSZK Közlemény tükrében a joggyakorlatnak a versenytilalmi záradékok közös vállalat alapításával összefüggően releváns eredményeit is. A KSZK Közlemény 36. pontja szerint egy versenytilalmi kötelezettség az anyavállalatok és a közös vállalkozás szerint az összefonódás megvalósításához közvetlenül kapcsolódónak és ahhoz szükségesnek tekinthető, amikor az ilyen kötelezettségek megfelelnek azoknak a termékeknek, szolgáltatásoknak és területeknek, amelyekre a közös vállalkozási megállapodás vagy annak alapszabálya vonatkoznak. A közlemény szerint az ilyen versenytilalmi záradékok egyebek között tükrözik azt az igényt, hogy biztosítsák a jóhiszeműséget a tárgyalások során, tükrözhetik azt az igényt is, hogy a közös vállalkozás eszközeit teljes mértékben kihasználják, vagy azt, hogy a közös vállalkozást képessé tegyék az anyavállalatok által biztosított know-how és goodwill elsajátítására, vagy azt az igényt, hogy az anyacégek érdekeit védelmezzék a közös vállalkozásban a versenytársak lépéseivel szemben, amit megkönnyít többek között az, hogy az anyacégek előnyt élveznek az átadott vagy a közös vállalkozás által kifejlesztett know-how-hoz és goodwillhez való hozzájutásban. Az ilyen versenytilalmi kötelezettségek az anyavállalatok és a közös vállalkozás között az összefonódás megvalósításához közvetlenül kapcsolódónak és ahhoz szükségesnek tekinthető, a közös vállalkozás egész élettartama alatt. A 40. pont ugyanakkor kimondja, hogy a versenytilalmi kötelezettségek a meghatározó befolyást nem gyakorló anyacégek és a közös vállalkozás között az összefonódás megvalósításához közvetlenül nem kapcsolódnak és ahhoz nem szükségesek. Megállapítható, hogy a jelen esetben éppen ezek a körülmények állnak fenn, hiszen a lapkiadók nem gyakorolnak és nem gyakoroltak – még közösen sem – irányítást a Lapterjesztő felett, ezáltal valójában nem is beszélhetünk a versenyjogi értelemben véve közös vállalatról.

166.A Versenytanács nem vonja kétségbe ugyanakkor az eljárás alá vontak által előadott azon állítást, mely szerint a Lagardère befektetésére azért volt szükség, hogy az lapterjesztési tapasztalataival járuljon hozzá a magyarországi lapterjesztés minőségének javításához. (A Vj-195/2007/66. számú irat szerint a lapterjesztési piacon a kiadók érdekeit sértő anomáliák voltak megfigyelhetők. Elszámolási viták voltak, a szolgáltatás minőségével, a terjeszkedés nehezítésével kapcsolatban merültek fel gondok.)

167.A Versenytanács nem vitatja továbbá, hogy alternatív terjesztői hálózat létrehozásához több feltétel teljesülése szükséges. Egyebek mellett a hálózat működtetésének hatékonyságát csak bizonyos volumenszint elérése biztosíthatja, azaz megfelelő nagyságú kiadói szerződésállományra szükség van. (Vj-195/2007/66.).

168.Visszaül ugyanakkor a Versenytanács a fenti 136. pontban rögzítettekre, mely szerint a megállapodás – együttesen a Vj-140/2006. számú ügyben vizsgált megállapodással – valójában teljes piaclezárást eredményezett az árus lapterjesztés piacán. Mindez azt jelenti, hogy – amellet, hogy a járulékoság feltételei a fentiek szerint sem teljesülnek – nyilvánvalóan nem teljesülhetnek a Tpv. 17. § c) és d), illetve az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdés c) és d) pontjaiban foglalt arányosság (szükségesség) és az áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny teljes kizárásnak hiányára vonatkozó feltételek.

169. Figyelemmel volt a Versenytanács a döntése során arra az előadásra is, mely szerint a megállapodás éppen azt a célt szolgálta volna, hogy a lapterjesztési piacon ne alakuljon ki káros piaci struktúra, ahol több, adott esetben veszteségesen működő vállalkozás létezik és ezzel össztársadalmi szinten okoz fölösleges veszteséget. A Versenytanács elöljáróban rámutat arra a körülményre, hogy az adott érvelés kapcsán már azt sem lehet belátni, hogy a lapterjesztési tevékenység természetes monopóliumnak minősülne (lásd 102. pont), így a piacfelosztó célzatú megállapodás fogyasztók számára előnyös volta már ennek kapcsán sem belátható. Kiemeli továbbá a Versenytanács, hogy még abban az esetben sem lenne jogszerű piaci szereplők részéről egyfajta – a természetes monopóliummal járó piaci kudarc társadalmi szinten káros hatásainak feloldását célzó – piacszükitő jellegű megállapodás kialakítása, ha az előző tétel igazolt lenne. A piaci szereplők ugyanis nem vehetik át – külön felhatalmazás nélkül – önhatalmúlag az állam szabályozói szerepét, hogy valamely piaci kudarc felismerése esetén versenykorlátozó megállapodást kössenek (így pl. az általuk hatékonynak tekintett piaci struktúra elérése érdekében az érintett piaci szereplők számát egyre korlátozzák).
170. Összefoglalóan, a Versenytanács úgy ítéli meg, hogy a vizsgált, alapvetően horizontális korlátozások – a formai hiányosságokon túlmenően (lásd 150-151. pontok) – még elvileg sem voltak mentesíthetők és nem is mentesülnek. A versenytildalmi kikötések időtartamuk és tartalmuk alapján nem voltak se szükségesek, se indokoltak, a fogyasztók számára előnyt nem hoztak.

e) A bírság

171. A Versenytanács az eljárás alá vont vállalkozásokkal szemben szükségesnek tartotta versenyfelügyeleti bírság kiszabását is a Tpv. 78. §-a alapján. A bírság mértékének megállapítása körében a Versenytanács abból indult ki, hogy a feltárt jogsértés piacfelosztó jellegénél fogva formailag a legsúlyosabb versenykorlátozó megállapodások közé tartozik, így elvileg a következetes joggyakorlat alapján az adott jogsértést közvetlenül szankcionáló és elrettentő mértékű bírság kiszabása lenne vele szemben indokolt. A magatartás felróhatósága kapcsán a Versenytanács utal arra, hogy a Vj-140/2006/69. számú Versenytanács határozat 74. pontja rögzítette, hogy „a vállalkozásokat jobb teljesítményre ösztönző kockázatok egyik fontos eleme, hogy nem ismerik a tényleges piaci szereplők és a lehetséges belépők szándékait, terveit. A potenciális versenytársak közötti, arra irányuló egyeztetés, hogy mikortól, vagy éppen meddig nem lépnek be egymás hagyományos piacaira, a spontán piaci folyamatok versenyjog-ellenes önérdékű szabályozását jelenti.” Mindezzel együtt a Versenytanács számos enyhítő körülményt azonosított, amely az elvileg kiszabandó bírság mértékét jelentősen csökkentette.
172. A Versenytanács elsőként figyelemmel volt arra a körülményre, hogy az adott jogsértés hatása csak korlátozott mértékben vált igazolttá.
173. Figyelembe vette továbbá a Versenytanács azt a körülményt is, hogy az eljárás alá vontak a részvényesi megállapodás versenykorlátozónak minősülő rendelkezéseit még a versenyfelügyeleti eljárás lezárulása előtt megváltoztatták. Rámutat ugyanakkor a Versenytanács, hogy mindezt nem egyfajta „önkéntesség” jegyében megtörtént változásnak értékelte – ahogyan arra az egyes eljárás alá vontak hivatkoztak – hiszen a változtatásra a versenyfelügyeleti eljárás megindítását követően került sor. Mindezzel

együtt az adott változtatást az eljárás alá vontak eljárást segítő, együttműködő magatartása körében értékelte enyhítő körülménynek a Versenytanács.

174. Figyelemmel volt továbbá a Versenytanács arra – az eljárás alá vontak által is hivatkozott – körülményre, hogy a privatizációs folyamat során a kiadói részvétellel és egyfajta „kívánatos piaci struktúrával” kapcsolatban megfogalmazódtak közhatalmi igények. Mindez önmagában nem mentesítheti a feleket a jogsértés elkövetésének következményeivel szemben (lásd 137. pont), ám arra figyelemmel volt a Versenytanács, hogy az eladó (privatizáló) állam parttalanul nem háríthatja át a felelősséget a privatizáció során megjelenő vevőre abban az esetben, ha adott versenykorlátozó megállapodás megkötésére egyfajta ösztönző környezetet teremt.

175. További – jelentős – enyhítő körülményként vette figyelembe a Versenytanács azt a körülményt, hogy az adott megállapodás már korábbi versenyfelügyeleti eljárás során a GVH tudomására jutott, és évekkel később indított ezzel kapcsolatban eljárást. Rámutat ugyanakkor a Versenytanács, hogy mindez nem gátolta a versenyfelügyeleti eljárás megindítását és a jogsértés megállapítását – ahogyan arra az eljárás alá vontak hivatkoztak – ám enyhítő körülményként figyelembe veendő tényezőnek minősült.

176. A Versenytanács az egyes eljárás alá vontak kapcsán figyelemmel volt arra is, hogy adott esetben egyes vállalkozások egy vállalkozás-csoportba tartoznak, így adott vállalkozás csoportból nem tartotta szükségesnek több vállalkozással szemben is kiszabni a bírságot. Ilyenkor a jogsértésben elsősorban érintett vállalkozással szemben szabott ki bírságot. Így járt el az I. és II. rendű eljárás alá vontak kapcsán, amely esetben egyébként figyelemmel volt a Versenytanács arra, hogy a Lagardere csoport az adott megállapodás kialakításában különösen jelentős szerepet vállalt, illetve arra is, hogy egy másik megállapodás (lásd Vj140/2006.) révén a teljes piacot lezárta.

177. A lapkiadók esetében a Versenytanács különbséget tett a megállapodás eredeti résztvevői és a később csatlakozók között. Figyelemmel volt továbbá a Versenytanács az adott szereplők piaci súlyára is. Minderre tekintettel tartotta szükségesnek az V. rendű vállalkozással szembeni bírságot, amely tükrözi a vállalkozás – és az általa irányított VI. rendű eljárás alá vont – Lapterjesztőn belüli súlyát és a lapkiadási piaci jelentőségét is. Ugyanezen szempontok alapján tartotta szükségesnek az előzőnél némileg alacsonyabb bírság kiszabását a VIII. rendű eljárás alá vonttal szemben a Versenytanács. A Versenytanács bírságot szabott ki a IV. rendű eljárás alá vonttal szemben is, ám ennek során figyelemmel volt arra, hogy az adott vállalkozás nem volt részese az eredeti megállapodásnak. Nem tudott ugyanakkor eltekinteni a Versenytanács a bírság kiszabásától, figyelemmel a IV. rendű eljárás alá vont lapkiadási piacon – akkor és ma is – meglevő igen jelentős súlyára. Nem tartotta szükségesnek ugyanakkor – az előzőhöz hasonló indokok és az eltérő piaci súly miatt – bírság kiszabását a IX. és X. rendű eljárás alá vontakkal szemben, továbbá nem tartotta indokoltnak a Versenytanács a különböző kiadó érdekeket összefogó III. rendű eljárás alá vonttal szemben sem a bírság kiszabását.

f) Összefoglalás

178. Mindezek alapján összességében megállapítható, hogy a felek

- vertikálisan kapcsolódó piacok két egymást követő szintjén elhelyezkedő – ám egymással potenciálisan versenytársi viszonyban álló – szereplők kötöttek többoldalú megállapodást egymással;

- az 1998-2008 között életben levő megállapodás tartalmazott a verseny korlátozására irányuló rendelkezéseket, amelyben a felek határozatlan időre szóló, kölcsönös – a magyarországi lapkiadási és a magyarországi lapterjesztési piacot egyaránt érintő – versenytilalmi rendelkezéseket kötöttek ki;
- a versenytilalmi rendelkezések egyfajta kizárólagossági megállapodást eredményeztek, amelynek révén lényegében az érintettek felosztották a piacot maguk között, így összességében a rendelkezések horizontális korlátozásra irányultak;
- a versenykorlátozó célzatú, alapvetően horizontális jellegű és a piac felosztására irányuló megállapodás nem mentesül a tilalom alól.

IV.

Egyéb kérdések

179.A GVH hatásköre a Tpvt. 11. § tekintetében a 45. §-on, míg az EUMSZ. 101. cikke tekintetében az 1/2003/EK rendelet 5. és 35. cikkén valamint a Tpvt. 33. § (3) bekezdésén alapul, illetékessége a Tpvt. 46. §-án alapul. E rendelkezések értelmében a GVH kizárólagos hatáskörrel rendelkezik minden olyan versenyfelügyeleti ügyben, amely nem tartozik bíróság (86. §) hatáskörébe, illetékessége pedig az ország egész területére kiterjed.

180.Mivel a GVH 2008. október 8-án kelt Vj-195/2007/47. számú végzésével a vizsgálatot kiterjesztette az Adoc-Interprint Kft. eljárásba történt bevonásával, ezért a Tpvt. 63. §-a (5) bekezdésének a) pontja alapján az elintézési határidő ezen a napon újraindult.

Budapest, 2010. február 10.

dr. Szántó Tibor sk.
Versenytanácsstag

dr. Dobos Gergely sk.
Versenytanácsstag

dr. Gadó Gábor sk.
versenytanácsstagként eljárva